

بررسی روند واگذاری شرکت پالایش نفت کرمانشاه

معاونت پژوهش‌های زیربنایی و امور تولیدی
دفاتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن
مطالعات اقتصاد بخش عمومی

کد موضوعی: ۳۱۰
شماره مسلسل: ۱۶۲۰۱
دی‌ماه ۱۳۹۷

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۲.....	مقدمه
۳.....	۱. مروری بر روند واگذاری پالایشگاه کرمانشاه
۱۸.....	۲. ریشه‌یابی برخی مشکلات واگذاری پالایشگاه‌ها
۲۱.....	نتیجه‌گیری
۲۳.....	پیوست‌ها
۲۳.....	پیوست ۱
۲۶.....	پیوست ۲
۲۸.....	پیوست ۳
۳۰.....	پیوست ۴
۳۵.....	منابع و مآخذ

بررسی روند واگذاری شرکت پالایش نفت کرمانشاه

چکیده

سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی مجموعه‌ای منسجم و نمونه کلی از الگوی توسعه‌ای کشور است که سه بعد آزادسازی، خصوصی‌سازی و مقررات‌زدایی در آن مشهود است. اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی، با کاهش تصدیگری دولت در انجام فعالیت‌های اقتصادی و واگذاری آنها به مردم و بخش‌های خصوصی، تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی، می‌تواند امکانات لازم برای برعهده گرفتن وظایف اصلی و یا حاکمیتی (اعم سیاستگذاری، هدایت و نظارت) را برای دولت فراهم کند.

براساس مصوبه هیئت وزیران در راستای اجرای بندهای «۱۸» و «۳۱» قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور، ۵۵ درصد از سهام پالایشگاه کرمانشاه به بانک‌های پست‌بانک، تجارت، مسکن، صادرات ایران، ملت، سپه، توسعه صادرات، ملی ایران و رفاه کارگران بابت تسویه بدهی‌های دولت تخصیص یافت. از آنجایی که واگذاری در قالب رد دیون مانع حضور بخش خصوصی واقعی در اقتصاد کشور می‌شود، در سال ۱۳۹۳ با اصلاح ماده (۶) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی، واگذاری در قالب رد دیون ممنوع شد. در همین راستا واگذاری پالایشگاه کرمانشاه به بانک‌های عامل با تصویبنامه شماره ۱۵۵۸۰۸/ت/۵۵۲۳۰۴ مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۲۶ هیئت وزیران لغو و مالکیت آن به شرکت ملی پالایش و پخش فراورده‌های نفتی بازگردانده شد.

قیمت پایه و شرایط واگذاری سهام این پالایشگاه اولین بار در سال ۱۳۹۳ براساس ارزش روز خالص دارایی‌ها معادل قیمت پایه هر سهم به مبلغ ۷۶۲۳۵ ریال جمعاً به مبلغ ۶۱۶۹ میلیارد ریال از طریق فرابورس اعلام شد. با توجه به اینکه در این تاریخ برای شرکت مذکور خریداری پیدا نشد، سهام این شرکت مجدداً در تاریخ‌های ۱۳۹۴/۰۲/۱۵، ۱۳۹۴/۱۱/۲۵ و ۱۳۹۵/۰۹/۰۱ با قیمت‌های پایین‌تر در بورس عرضه شد که بازهم خریداری برای آن پیدا نشد. در نهایت پیرو جلسه مزایده فروش سهام مورخ ۱۳۹۵/۱۰/۲۰، شرکت پخش تجارت‌گستر بیستون با پیشنهاد قیمت کل به مبلغ ۲۱۰۰ میلیارد ریال برای ۶۰ درصد سهام شرکت پالایش نفت کرمانشاه با شرایط نقد و اقساط و سایر شرایط معامله که در اسناد مزایده درج گردیده، برنده مزایده شد.

واگذاری پالایشگاه کرمانشاه از جهات متعدد مورد نقد بسیاری از کارشناسان است، اما در گزارش پیش‌رو این واگذاری از دو جهت بررسی می‌شود: اولاً اینکه بر اساس بند «الف» ماده (۲۱) و جزء‌های «۴» و «۵» بند «ب» ماده (۴۰) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم و دستورالعمل‌های

اجرای آن، هیئت واگذاری مکلف بوده اهلیت خریدار را برای شرکت پالایش نفت کرمانشاه (که براساس همین مصوبه استراتژیک محسوب می‌شود) بررسی کند که درباره شرکت پالایش نفت کرمانشاه این بررسی انجام نشده است. ثانیاً اینکه هیئت واگذاری با به‌کارگیری شیوه قیمتگذاری میانگین ارزش روز خالص دارایی‌ها و ارزش سودآوری (بازدهی)، قیمت پایه هر سهم را به میزان ۲۲۱۸۳ ریال تعیین کرده، درحالی که کارشناسان ارزیاب اذعان داشته‌اند که شرکت پالایشگاه کرمانشاه از سال ۱۳۹۳ وارد کانال زیان‌دهی شده و امکان محاسبه قیمت پایه سهام آن از طریق روش سودآوری (بازدهی) وجود ندارد و باید از سایر روش‌ها برای تعیین قیمت پایه سهام استفاده شود. همچنین با توجه به اینکه مقرر شده بود ۶۰ درصد سهام پالایشگاه کرمانشاه عرضه شود، استفاده از روش ارزش اسمی یا ارزش خالص دفتری دارایی‌ها (ارزش ویژه) که برای عرضه جزئی میزان یا ارزش سهام کاربرد دارد، موضوعیت خود را از دست می‌دهد. بنابراین تنها روش مورد قبول برای قیمتگذاری سهام پالایشگاه کرمانشاه، روش «ارزش روز خالص دارایی‌های شرکت» بوده که باید قیمتگذاری براساس این روش انجام می‌شد.

مقدمه

خصوصی‌سازی فرایندی اجرایی، مالی و حقوقی است که دولت‌ها در بسیاری از کشورهای جهان برای انجام اصلاحات در اقتصاد و نظام اداری خود به اجرا درآورده‌اند و حاکی از تغییر در تعادل بین دولت و بازار، به نفع بازار است. عموماً مراد از لفظ خصوصی‌سازی، انتقال شرکت‌های تحت حاکمیت یا مالکیت دولتی به بخش خصوصی است که معمولاً از طریق فروش این شرکت‌ها انجام می‌گیرد.

براساس ماده (۲) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷، فعالیت‌های اقتصادی کشور به سه گروه کلی تقسیم شدند که گروه (۱) فعالیت‌ها، منحصراً در اختیار بخش غیردولتی است و ورود دولت به این گروه فعالیت‌ها با رعایت ماده (۳) قانون مذکور امکان‌پذیر است. حضور دولت در فعالیت‌های گروه (۲) این قانون نباید بیش از ۲۰ درصد ارزش این فعالیت‌ها در بازار باشد و براساس قانون دولت مکلف شده است هشتاد (۸۰) درصد از ارزش مجموع سهام بنگاه‌های دولتی در هرگونه فعالیت مشمول این گروه را به بخش غیردولتی واگذار کند. گروه (۳) این دسته‌بندی نیز شامل فعالیت‌هایی است که به صورت ۱۰۰ درصد در اختیار دولت است. با تصویب آیین‌نامه اجرایی تشخیص، انطباق و طبقه‌بندی فعالیت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی با هریک از سه گروه اقتصادی مصرح در ماده (۲) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم قانون اساسی (تصویب‌نامه شماره ۱۱۵۳۲۰/ت-۴۳۱۸۱-ک مورخ ۱۳۸۸/۶/۷ هیئت وزیران)، شرکت‌های پالایشی در گروه (۲) فعالیت‌های اقتصادی قرار گرفتند و دولت مکلف شد ۸۰ درصد سهام خود در پالایشگاه‌ها را به بخش غیردولتی

واگذار کند. شرکت پالایش نفت کرمانشاه از جمله فعالیت‌های گروه (۲) محسوب شده و در نهایت در بهمن‌ماه ۱۳۹۵ به بخش خصوصی واگذار شد. پس از آنکه واگذاری مذکور از جهات متعدد مورد اعتراض نمایندگان قرار گرفت، موضوع بررسی واگذاری پالایشگاه نفت کرمانشاه در دستور کار کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی قرار گرفت.

ایرادها و سؤال‌های متعددی در خصوص شیوه واگذاری و قیمتگذاری پالایشگاه کرمانشاه مطرح است، اما در گزارش پیش‌رو این واگذاری از دو جهت بررسی می‌شود:

۱. قانون درباره اهلیت خریدار و شرایط احراز خریدار مورد نظر چه می‌گوید؟ آیا بررسی اهلیت خریدار درباره این مورد خاص موضوعیت دارد؟ آیا اهلیت خریدار بررسی شده است؟
۲. برای قیمتگذاری پالایشگاه کرمانشاه از چه شیوه‌ای استفاده شده است؟ آیا شیوه قیمتگذاری مورد استفاده قانونی بوده است؟

قبل از پاسخ دادن به دو سؤال فوق، ابتدا خلاصه‌ای از روند واگذاری پالایشگاه کرمانشاه ارائه شده و سپس در ادامه این دو سؤال بررسی شده است.

۱. مروری بر روند واگذاری پالایشگاه کرمانشاه

پس از تصویب قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم قانون اساسی و با تصویب آیین‌نامه اجرایی «تشخیص، انطباق و طبقه‌بندی فعالیت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی» مصوب ۱۳۸۸/۶/۷، شرکت پالایش نفت کرمانشاه در فهرست بنگاه‌های قابل واگذاری گروه (۲) ماده (۲) قانون مذکور قرار گرفت و بر این اساس، باید حداقل ۸۰ درصد سهام این شرکت به بخش غیردولتی واگذار گردد. ۴۰ درصد سهام شرکت مذکور براساس تصویب‌نامه شماره ۱۲۸ مورخ ۱۳۸۶/۱۱/۱۲ ستاد مرکزی سهام عدالت و تصویب‌نامه شماره ۹۳۲۳۷ مورخ ۱۳۸۸/۵/۶ هیئت وزیران، به طرح توزیع سهام عدالت اختصاص یافت. شایان ذکر است که براساس مصوبه ۱۱۵۶۶۰ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۲۷ هیئت وزیران، ۲۰ درصد از سهام شرکت پالایش نفت کرمانشاه از فهرست شرکت‌های واگذار شده به طرح توزیع سهام عدالت خارج شد تا در اجرای بند «ب» ماده (۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم قانون اساسی به‌عنوان سهم ۲۰ درصد دولت از ارزش فعالیت‌های پالایش نفت توسط شرکت ملی پالایش و پخش فراورده‌های نفتی ایران اداره شود.

براساس تصویب‌نامه‌های شماره ۴۷۱۳۸/ت/۲۵۸۳۲۰ الی ۲۷۱۳۸/ت/۲۵۸۳۲۸ مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۲۸ هیئت محترم وزیران، ۵۵ درصد سهام شرکت پالایش نفت کرمانشاه پس از کسر سهام ترجیحی در اجرای

بندهای «۱۸»^۱ و «۳۱»^۲ قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور به بانک‌های تجارت، پست‌بانک، مسکن، صادرات، ملت، سپه، توسعه صادرات، ملی و رفاه کارگران بابت تسویه بدهی‌های دولت در قالب رد دیون تخصیص یافت. در جدول ۱ ارزش و میزان سهام واگذار شده به هریک از بانک‌ها نشان داده شده است.

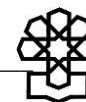
جدول ۱. ارزش و میزان سهام واگذار شده به بانک‌ها از محل رد دیون

نام بانک	درصد سهام و میزان دارایی قابل واگذاری	ارزش کل معامله (سهام قابل واگذاری) (میلیون ریال)
پست بانک	۰/۱۸	۴۰۸۱۲۴
صادرات	۷/۳۱	۱۸۱۲۴۵۴۲
توسعه صادرات	۰/۲۴	۶۱۷۶۲۲
تجارت	۴/۲۴	۹۲۲۷۲۷۱
مسکن	۲/۴	۶۲۲۴۴۴۳
ملت	۵/۶۷	۱۲۱۲۹۴۱۷
سپه	۷/۳۹	۱۶۰۷۲۵۵۵
ملی	۲۷/۳۹	۵۸۸۲۰۸۶۶
رفاه کارگران	۰/۲۸	۱۱۲۱۳۰۵
جمع	۵۵	۱۲۲۷۴۶۱۴۵

مأخذ: تصویب‌نامه شماره ۴۷۱۳۸/ت/۲۵۸۳۲۰ هـ هیئت وزیران، مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۲۸.

۱. به دولت اجازه داده می‌شود از محل بازپرداخت اصل و فرع تسهیلات اعطایی از محل وجوه اداره شده و کمک‌های فنی و اعتباری توسط بانک‌های دولتی مبلغ یکصد هزار میلیارد (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال حسب مورد به حساب افزایش سرمایه یا بازپرداخت بدهی دولت به بانک‌های مذکور اختصاص دهد.

۲. دولت مکلف است بدهی خود به بانک‌هایی که حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) سهام آنها به اشکال مختلف از جمله سهام عدالت واگذار شده را حداکثر تا پایان شهریورماه ۱۳۹۰ از محل سهام دولت در شرکت‌ها به بانک طلبکار یا شرکت‌های سرمایه‌گذاری وابسته به آن و یا از محل وجوه اداره شده و با عاملیت آن بانک تسویه نماید. مطالبات بانک‌های دولتی از دولت نیز از محل واگذاری سهام و یا از محل وجوه اداره شده و با عاملیت آن بانک عامل تهاتر می‌شود.

در روش واگذاری از طریق رد دیون، بخش خصوصی واقعی جایگاهی ندارد و رقابت شکل نمی‌گیرد، به طوری که نه تنها اهداف سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم محقق نمی‌شود، بلکه در صورت واگذاری سهام یا دارایی‌ها به بخش‌های غیردولتی (خصوصی غیرواقعی)، این دارایی‌ها به مردم تعلق نمی‌گیرد و از کنترل دولت نیز خارج می‌شود و در اختیار گروه‌های خاص قرار می‌گیرد.^۱ در جدول ۲ نتایج خصوصی‌سازی طی سال‌های ۱۳۸۰-۱۳۹۰ به تفکیک سال و نوع واگذاری نشان داده شده است.

جدول ۲. نتایج خصوصی‌سازی طی سال‌های ۱۳۸۰-۱۳۹۰

دوره ۱۳۸۰-۱۳۹۱															
۱۳۹۱-۱۳۸۵	۱۳۹۱-۱۳۸۵	۱۳۹۱-۱۳۸۰	۱۳۹۱	۱۳۹۰	۱۳۸۹	۱۳۸۸	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰	شرح
۲۷/۸۸	۳۱۴,۱۳۴	۳۳۴,۸۶۴	۶۲۰	۴۸,۴۶۷	۵۵,۴۳۶	۱۱۹,۹۲۲	۴۱,۰۱۶	۴۵,۰۱۸	۳,۶۵۵	۷۶۴	۶,۴۹۲	۹,۸۲۶	۳,۴۴۱	۲۰۷	واگذاری‌ها به بخش خصوصی
۱۴/۱۶	۱۵۹,۵۶۲	۱۵۹,۷۴۰		۴۶,۲۰۰		۵۹,۱۴۰	۲۶,۷۴۰	۲۷,۴۸۲				۴	۱۷۴		شرکت‌های عمومی غیردولتی
۱۲/۶۷	۱۴۲,۷۵۱	۱۴۲,۷۵۱		۱۴۲,۷۵۱											پیمانکاران و مشاوران
۱/۳۴	۱۵,۷۵۳	۱۵,۷۵۳		۱۵,۷۵۳											تهاثر بدهی دولت، با طلب دولت
۱۳/۵۰	۱۵۲,۱۶۴	۱۵۲,۱۶۴		۱۲۱,۰۷۴	۳۱,۰۹۰										بانک‌ها
۰/۰۹	۴۰۷	۴۰۷		۴۰۷											سایر
۴۱/۷۶	۴۷۰,۶۳۷	۴۷۰,۸۱۵		۳۲۶,۱۸۵	۳۱,۰۹۰	۵۹,۱۴۰	۲۶,۷۴۰	۲۷,۴۸۲				۴	۱۷۴		جمع رد دیون
۳۰/۳۶	۳۴۲,۱۰۸	۳۴۲,۱۰۸				۱۴۲,۹۳۶		۱۷۷,۴۳۷	۲۱,۷۳۵						سهام عدالت
۱۰۰	۱,۱۲۶,۸۷۹	۱,۱۴۷,۷۸۷	۶۲۰	۳۵۲,۰۶۷	۸۶,۵۲۶	۳۲۱,۹۹۸	۶۷,۷۵۶	۲۴۹,۹۳۷	۲۵,۳۹۰	۷۶۴	۶,۴۹۲	۹,۸۳۰	۳,۶۱۵	۲۰۷	جمع کل

مأخذ: داوود دانش جعفری، خصوصی‌سازی چگونه موجب پیشرفت اقتصادی می‌شود؟، به نقل از گزارش سازمان خصوصی‌سازی.

۱. بیژن عباسی، نقش نهادهای عمومی غیردولتی در خصوصی‌سازی ایران و آثار آن، فصلنامه علمی پژوهشی برنامه‌ریزی و بودجه، پاییز ۱۳۹۵.

همان‌طور که آمار جدول ۲ نشان می‌دهد از مجموع واگذاری‌هایی که بعد از ابلاغ سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (سال‌های ۱۳۸۵-۱۳۹۰) انجام شده است ۴۱/۷۶ درصد آن در ارتباط با رد دیون دولت بوده و ۳۰/۳۶ درصد در ارتباط با سهام عدالت و مابقی یعنی ۲۷/۸۸ درصد مربوط به واگذاری‌هایی است که از طریق فروش سهام در بورس، فرابورس و یا از طریق مذاکره صورت گرفته است. اکثر اقتصاددانان در خصوص رد دیون دولت از طریق واگذاری‌ها بر این نظر هستند که واگذاری سهام یا دارایی به شیوه انتقال مستقیم به اشخاص حقیقی و حقوقی طلبکار از دولت نه تنها ارتباطی با خصوصی‌سازی ندارد، بلکه به مثابه زهری برای اقتصاد کشور محسوب می‌شود.^۱

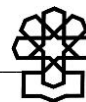
این نوع واگذاری (رد دیون) ممکن است باعث شود دولت و یا سازمان خصوصی‌سازی نتواند در واگذاری سهام شرکت‌های دولتی، شروط الزام برای خریداران، نظیر سرمایه‌گذاری جدید در همان شرکت، ارتقای کارایی و بهره‌وری شرکت، تداوم تولید و ارتقای آن، ارتقای فناوری و افزایش و یا تثبیت سطح اشتغال در بنگاه را اعمال کنند. اما بدهی سنگین دولت به نهادهای عمومی و سایر اشخاص سبب شد تا سهم قابل توجهی از منابع حاصل از واگذاری‌ها برای رد دیون دولت اختصاص یابد.

همان‌طور که آمار جدول ۲ نشان می‌دهد بیش از ۹۰ درصد واگذاری‌های انجام‌شده در سال ۱۳۹۰ به صورت رد دیون بوده است. این امر در ابتدای سال ۱۳۹۳، به دلیل مغایرت‌هایی که با اهداف قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم داشت، به اصلاح مواد (۱)، (۶) و (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی منجر شد که در نهایت واگذاری در قالب رد دیون ممنوع شد.^۲ در همین راستا در تاریخ ۱۳۹۴/۱۱/۲۶ مصوبه شماره ۱۵۵۸۰۸/ت/۵۲۳۰۴ هیئت وزیران، تصویب‌نامه‌های شماره ۴۷۱۳۸/ت/۲۵۸۳۲۰ الی ۴۷۱۳۸/ت/۲۵۸۳۲۸ مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۲۸ هیئت وزیران درباره تخصیص ۵۵ درصد سهام شرکت پالایش نفت کرمانشاه بابت رد دیون دولت به بانک‌های عامل را لغو کرده و حقوق مالکانه از تاریخ ابلاغ تصویب‌نامه به شرکت ملی پالایش و پخش فراورده‌های نفتی منتقل و سهام یا دارایی‌های مربوطه مسترد شده است. شایان ذکر است که سازمان خصوصی‌سازی قبل از لغو مصوبات مربوط به واگذاری پالایشگاه کرمانشاه به چند بانک بابت رد دیون، اقدام به واگذاری سهام پالایشگاه در تاریخ ۱۳۹۳/۱۱/۱۹ از طریق فرابورس کرده و از این حیث مرتکب تخلف شده است.

پس از اصلاح قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم، طبق تصویب‌نامه شماره ۲۸۰۳۸ مورخ ۱۳۹۳/۰۲/۲۸ هیئت واگذاری، شرکت پالایش نفت کرمانشاه در فهرست بنگاه‌های قابل واگذاری

۱. داوود دانش جعفری، خصوصی‌سازی چگونه موجب پیشرفت اقتصادی می‌شود؟، به نقل از گزارش سازمان خصوصی‌سازی، بند «ع» ماده (۶) قانون اصلاح مواد (۱)، (۶) و (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی مصوب ۱۳۹۳/۰۴/۰۱.

«تسویه، تهاتر و تأدیه بدهی‌های قانونی دولت به نهادهای عمومی غیردولتی موضوع این ماده و شرکت‌های وابسته به بانک‌های دولتی از طریق واگذاری سهام بنگاه‌ها، اموال و دارایی‌های دولت و شرکت‌های دولتی ممنوع است. دولت می‌تواند از طریق فروش سهام بنگاه‌ها و اموال و دارایی‌های خود و شرکت‌های دولتی و تبدیل به وجوه نقد، در چارچوب بودجه‌های سنواری بدهی‌های خویش را تأدیه نماید.»

در سال ۱۳۹۳ قرار گرفت و برای اولین بار در تصویبنامه شماره ۱۷۱۴۳ مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۲۹، قیمت پایه و شرایط واگذاری سهام شرکت پالایش نفت کرمانشاه از طریق فرابورس اعلام شد که جزئیات آن به شرح زیر است:

قیمت پایه و شرایط واگذاری ۶۰ درصد سهام «شرکت پالایش نفت کرمانشاه» متعلق به شرکت مادر تخصصی ملی پالایش و پخش فراورده‌های نفتی ایران از طریق فرابورس مطرح و پس از بحث و بررسی، قیمت پایه هر سهم به مبلغ ۷۶۲۳۵ ریال جمعاً به مبلغ ۶۱۶۹۴۸۲۰۴۲۶۰۰ ریال براساس ارزش روز خالص دارایی‌ها به صورت نقد و اقساط شامل ۲۵ درصد نقد و مابقی در اقساط ۵ ساله طی ۱۰ قسط مساوی با فواصل زمانی ۶ ماهه از طریق فرابورس مورد تصویب قرار گرفت.

با توجه به اینکه برای شرکت پالایش نفت کرمانشاه خریداری پیدا نشد، مجدداً در تاریخ ۱۳۹۴/۰۲/۱۵ طبق مصوبه شماره ۲۲۱۳۰ هیئت واگذاری، بدون ذکر قیمت و میزان سهام، مجدداً در فهرست بنگاه‌های قابل واگذاری گروه (۲) قرار گرفت. سپس در تاریخ ۱۳۹۴/۱۱/۲۵ براساس مصوبه شماره ۳۳۴۰۳/م هیئت واگذاری، قیمت پایه و شرایط واگذاری ۶۰ درصد سهام شرکت پالایش نفت کرمانشاه از طریق فرابورس مطرح و پس از بحث و بررسی قیمت پایه هر سهم به مبلغ ۴۲۰۴۳ ریال جمعاً به مبلغ ۳۴۰۲۴۲۰۵۸۷۸۸۰ ریال بر اساس میانگین ارزش روز خالص دارایی‌ها و ارزش ویژه دفتری به صورت نقد و اقساط شامل ۱۰ درصد نقد و مابقی طی اقساط ۸ ساله طی ۱۶ قسط مساوی با فواصل زمانی ۶ ماهه از طریق فرابورس مورد تصویب قرار گرفت. بر این اساس پالایشگاه مذکور در تاریخ ۱۳۹۵/۰۱/۱۶ از طریق فرابورس عرضه شده که در این نوبت عرضه نیز خریداری پیدا نشد.

در تاریخ ۱۳۹۵/۰۹/۰۱ هیئت واگذاری بر اساس تصویبنامه شماره ۱۶۱۷۳۳، قیمت پایه و شرایط واگذاری ۶۰ درصد سهام شرکت پالایش نفت کرمانشاه از طریق فرابورس یا مزایده را مطرح و پس از بحث و بررسی، قیمت پایه هر سهم به مبلغ ۲۲۱۸۳ ریال جمعاً به مبلغ ۱۷۹۵۲۰۷۱۹۰۲۸۰ ریال براساس میانگین ارزش روز خالص دارایی‌ها و ارزش بازدهی به صورت نقد و اقساط شامل ۱۰ درصد نقد و مابقی در اقساط ۸ ساله طی ۱۶ قسط با فواصل زمانی ۶ ماهه از طریق فرابورس و مزایده مورد تصویب قرار گرفت. براساس مصوبه مذکور، پالایشگاه کرمانشاه مجدداً در تاریخ ۱۳۹۵/۰۹/۰۱ در فرابورس عرضه شد که این عرضه نیز با موفقیتی همراه نبود.

در نهایت پیرو جلسه مزایده فروش سهام «شرکت پالایش نفت کرمانشاه» در تاریخ ۱۳۹۵/۱۰/۲۰، شرکت پخش تجارت گستر بیستون با پیشنهاد قیمت کل به مبلغ ۲۱۰۰ میلیارد ریال برای تعداد ۸۰۹۲۷۱۶۰ سهم معادل ۵۷ درصد (با کسر ۳ درصد سهام ترجیحی) درصد از سهام شرکت پالایش نفت کرمانشاه با شرایط نقد و اقساط و سایر شرایط معامله که در اسناد مزایده درج شده، برنده مزایده شد.

براساس قرارداد فروش سهام به شماره ۲۴۷۵۹ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۱ تعداد ۷۶۸۸۰۸۰۲ سهم معادل ۵۷ درصد از سهام شرکت پالایش نفت کرمانشاه به مبلغ (مجموع نقد و اقساط و سود فروش اقساطی)

۳۲۰۴ میلیارد ریال با شرکت پخش تجارت بیستون مورد معامله قرار گرفت. براساس قرارداد، خریدار یعنی شرکت تجارت گستر بیستون (سهامی خاص) به شماره ثبت ۴۸۳۰۷۲ مورخ ۱۳۹۴/۰۹/۱۶ نزد اداره ثبت شرکت‌ها و مؤسسات غیرتجاری تهران است. سرمایه ثبت شده این شرکت مبلغ یکصد و سی و چهار میلیارد و هشتصد و هفتاد و هشت میلیون و ششصد هزار ریال (۱۳۴۸۷۸۶۰۰۰۰۰) است.

جدول ۳. خلاصه فرایند واگذاری پالایشگاه کرمانشاه

تاریخ	شرح	روش مورد استفاده	قیمت هر سهم (ریال)
۱۳۹۰/۱۲/۲۸	تخصیص ۵۵ درصد سهام شرکت پالایش نفت کرمانشاه به بانک‌های عامل	رد دیون	۱,۶۵۴,۶۳۴
۱۳۹۳/۱۰/۲۹	عرضه ۶۰ درصد سهام شرکت پالایش نفت کرمانشاه از طریق فرابورس	ارزش روز خالص دارایی‌ها	۷۶,۲۳۵
۱۳۹۴/۱۱/۲۵	عرضه ۶۰ درصد سهام شرکت پالایش نفت کرمانشاه از طریق فرابورس	میانگین ارزش روز خالص دارایی‌ها و ارزش ویژه دفتری	۴۲,۰۴۳
۱۳۹۵/۰۹/۰۱	عرضه ۶۰ درصد سهام شرکت پالایش نفت کرمانشاه از طریق فرابورس	میانگین ارزش روز خالص دارایی‌ها و ارزش بازدهی	۲۲,۱۸۳

مأخذ: شرکت ملی پالایش و پخش فراورده‌های نفتی، تصویب‌نامه‌های دولت.

از آنجایی که فرایند واگذاری پالایشگاه کرمانشاه مورد ایراد بسیاری از کارشناسان قرار گرفته است، برای روشن شدن ابعاد مسئله ابتدا استراتژیک بودن این شرکت و لزوم بررسی اهلیت خریدار بحث شده و در ادامه روش‌های مختلف ارزیابی و شرایط استفاده از آنها به صورت خلاصه مرور شده است.

۱-۱. صنایع استراتژیک و احراز اهلیت خریدار

شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی در مصوبه شماره ۱۲۰۶۹۶/۲/۶۳ مورخ ۱۳۸۸/۰۸/۱۶ خود بر احراز و پایش اهلیت مدیریتی در واگذاری سهام و شرکت‌های مورد واگذاری به‌عنوان یک سیاست و خط‌مشی کلی در واگذاری‌ها تأکید و مقرر کرده که هیئت واگذاری شیوه‌های اجرایی آن را در چارچوب دستورالعمل بند «الف» ماده (۲۱) و جزء «۴» بند «ب» ماده (۴۰) قانون یاد شده تعیین و اعلام کند. بر همین اساس هیئت واگذاری مصوبه روش انتخاب مشتریان استراتژیک و احراز و پایش اهلیت مدیریتی مصوب ۱۳۸۹/۰۱/۱۶ (پیوست ۱) را تصویب کرد که در ماده (۲) آن به درستی بر تکلیف این هیئت بر اعمال شرایط انتخاب مشتریان استراتژیک و اهلیت مدیریت تصریح شده بود. این تکلیف قانونی در ماده (۲) مصوبه جدید این هیئت با عنوان دستورالعمل روش انتخاب مشتریان استراتژیک و متقاضی خرید سهام کنترلی و مدیریتی مصوب ۱۳۹۳/۰۵/۲۵ (پیوست ۲)، به اختیار تبدیل شده است.

هیئت واگذاری در جلسه مورخ ۱۳۸۸/۱۱/۱۷ بنا به پیشنهاد سازمان خصوصی‌سازی، به استناد بند «الف» ماده (۲۱)^۱ و جزء «۴» بند «ب» ماده (۴۰)^۲ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی و تصویب‌نامه شماره ۶۳/۲/۱۲۰۶۹۶ مورخ ۱۳۸۸/۸/۱۶ شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی، دستورالعمل اجرایی احراز و پایش اهلیت مدیریتی در واگذاری سهام مشتریان استراتژیک و متقاضی خرید سهام کنترلی و مدیریتی را برای اطمینان از مدیریت مطلوب شرکت‌ها در دوره بعد از واگذاری توسط خریداران شرکت‌هایی که از اهمیت خاص برخوردارند، تصویب نمود. رعایت این آیین‌نامه و احراز شرایط اهلیت خریدار برای صنایع استراتژیک ضروری است. شرایطی که برای استراتژیک بودن یک فعالیت در این دستورالعمل ذکر شده است به شرح زیر است:

الف) جمع کارکنان ثابت شرکت (اعم از رسمی، پیمانی و یا قراردادی که به‌صورت تمام‌وقت اشتغال داشته باشند و واحدهای سرمایه‌پذیر (شرکتی که حداقل ۵۰ درصد سهام آن متعلق به شرکت مورد واگذاری نسل بالاتر است) بیش از ۵۰۰ نفر باشد.

ب) ارزش دارایی‌های غیرجاری شرکت مورد واگذاری بیش از ۱۰۰۰ میلیارد ریال باشد.

ج) شرکت مورد واگذاری دارای حداقل یکی از بازارهای داده یا ستانده انحصاری با بیش از ۳۰ درصد حجم تولید یا عملیات مالی بازار (براساس گزارش سازمان خصوصی‌سازی) باشد.

د) شرکت از نوع صنعت شرکت‌های دانش پایه یا نیازمند درجه بالای تخصص مدیریتی باشد.

ه) از نظر امنیت ملی حساسیت داشته باشد.

فرض اصلی نگارنده در ادامه گزارش بر این است که این شرکت جزء شرکت‌های استراتژیک به حساب می‌آید.

۲-۱. دلایل فنی مبنی بر استراتژیک بودن صنایع پالایشگاهی

– پالایشگاه‌ها: تأمین‌کننده اصلی فرآورده‌های نفتی استراتژیک کشور

بر کسی پوشیده نیست که فرآورده‌های نفتی مانند بنزین و گازوئیل اهمیتی استراتژیک داشته و اگرچه سوخت‌هایی مانند هیدروژن، برق، بایو دیزل، اتانول، متانول، LPG، LNG و CNG در بسیاری از کشورهای جهان در بخش حمل‌ونقل استفاده می‌شود، اما براساس آمار آژانس بین‌المللی انرژی از حدود ۲۷۰۴

۱. ماده (۲۱) قانون فوق‌الذکر بدین شرح است: قیمتگذاری و زمانبندی مناسب واگذاری بنگاه‌های دولتی متناسب با روش و گستره هر بازار مطابق بندهای زیر خواهد بود:

الف) در مورد واگذاری از طریق عرضه عمومی سهام، قیمتگذاری عرضه اولین بسته از سهام هر شرکت، اندازه بسته سهام، روش انتخاب مشتریان استراتژیک و متقاضی خرید سهام کنترلی و مدیریتی، زمان مناسب عرضه سهام حسب مورد پس از انجام مطالعات کارشناسی با پیشنهاد سازمان خصوصی‌سازی و تصویب هیئت واگذاری تعیین خواهد شد. در عرضه عمومی سهام رعایت قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران، مصوب ۱۳۸۴/۹/۱، الزامی است.

ب) در مورد فروش دارایی‌ها، قراردادهای اجاره و پیمان مدیریت، تعیین قیمت فروش دارایی‌ها، تعیین میزان مال‌الاجاره و حق‌الزحمه پیمان مدیریت و سایر شرایط لازم برای واگذاری مبتنی بر ارزیابی فنی و مالی حسب مورد باید در چارچوب قانون مناقصات و معاملات دولتی به پیشنهاد سازمان خصوصی‌سازی و تصویب هیئت واگذاری باشد.

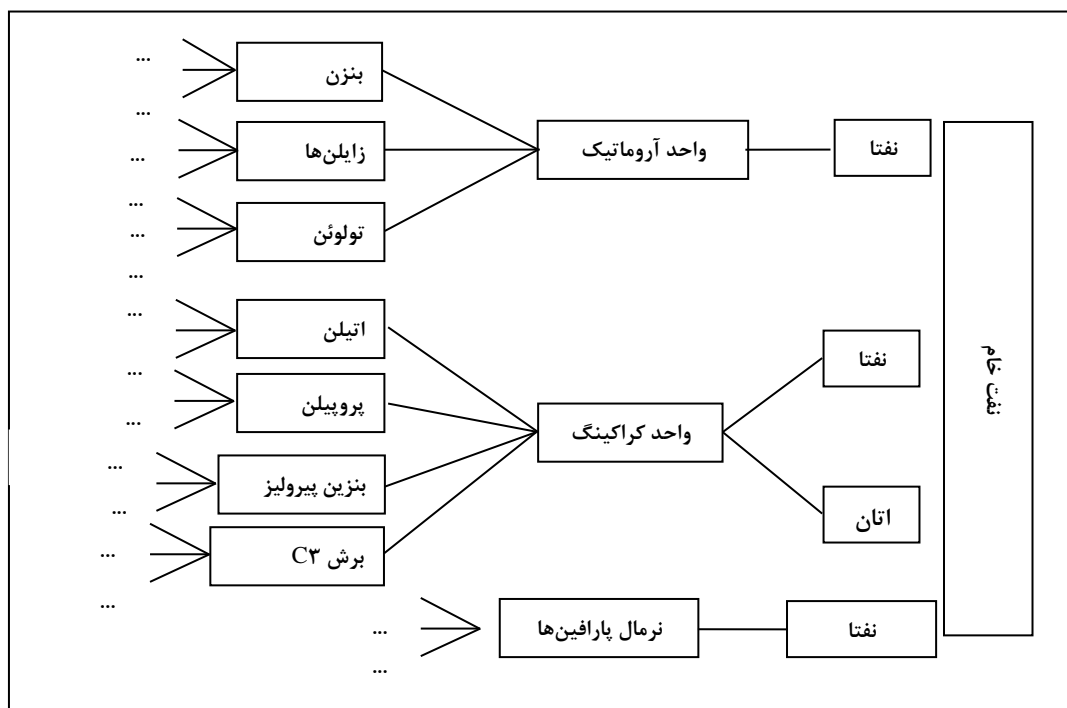
۲. براساس جزء «۲» بند «ب» ماده (۴۰) یکی از وظایف و اختیارات هیئت واگذاری به شرح زیر است: تصویب دستورالعمل نحوه تنظیم قراردادهای واگذاری مشتمل بر تعیین اختیارات و تعهدات طرفین قراردادها، وثایق و تضمین‌ها، شرایط فسخ یا اقاله، نحوه اعمال تخفیفات و جرائم در چارچوب ضوابط و مقررات قانونی،

میلیون تن معادل نفت خام انرژی مصرف شده در بخش حمل‌ونقل در کل جهان در سال ۲۰۱۵، ۲۴۹۱ میلیون تن معادل نفت خام برابر ۹۲ درصد از کل انرژی مصرف شده در این بخش توسط فراورده‌های نفتی تأمین شده است.^۱ براساس آمار ارائه شده این ادعا که هنوز جایگزین جدی برای مصرف بنزین و گازوئیل در بخش حمل‌ونقل پیدا نشده است صحیح است و بر اهمیت استراتژیک این دو فراورده می‌افزاید. براساس آمار ترازنامه هیدروکربوری سال ۱۳۹۴ مصرف انرژی نهایی کشور در این سال حدود ۱۳۱۴ میلیون بشکه معادل نفت خام بوده که گاز طبیعی با سهم ۵۰ درصدی از این مقدار رتبه اول و فراورده‌های نفتی با سهم ۳۷ درصدی رتبه دوم تأمین‌کننده انرژی نهایی کشور را به خود اختصاص داده‌اند.

– پالایشگاه، حلقه اولیه فرایند دستیابی به زنجیره ارزش نفت خام در کشور

ایران به عنوان دومین دارنده منابع گازی دنیا و چهارمین دارنده منابع نفت دنیا و از طرف دیگر موقعیت استراتژیک خود از نظر قرار گرفتن در منطقه خاورمیانه و نزدیکی به بازارهای مصرف و در حال رشد، فرصت‌های فراوانی را به منظور توسعه زنجیره ارزش نفت و گاز دارد. پالایشگاه‌ها به‌عنوان اولین گلوگاه در تکمیل زنجیره ارزش افزوده نفت خام، نقش بسزایی در تحقق اهداف اسناد بالادستی کشور از جمله سیاست‌های اقتصاد مقاومتی با هدف مقابله با ضربه‌پذیری درآمد حاصل از صادرات نفت و گاز، از طریق صادرات محصولات با ارزش افزوده بالا دارند. توسعه صنایع پایین‌دستی نفت علاوه بر اینکه درآمد بالایی را عاید کشور می‌کند به جذب سرمایه، اشتغال نیروهای متخصص و بومی کردن تکنولوژی‌های مرتبط با صنعت نفت و گاز در این زمینه کمک خواهد کرد. در شکل ۱ بخشی از زنجیره محصولات پتروشیمی حاصل از نفت خام نشان داده شده است.^۲

شکل ۱. زنجیره محصولات عمده پتروشیمی حاصل از نفت خام

واحدهای پالایشگاهی به عنوان اولین حلقه دستیابی به زنجیره ارزش در صنعت نفت و گاز، از اهمیت راهبردی برای کاهش خام‌فروشی و کسب ارزش افزوده بیش‌تر برخوردار است. شایان ذکر است تا پیش از خصوصی‌سازی پالایشگاه‌ها و پتروشیمی‌ها، همه این واحدها عملاً تحت مدیریت دولت بوده و در یک زنجیره واحد فعالیت می‌کردند. با شروع فرایند خصوصی‌سازی برخی واحدهای پایین‌دستی پالایشگاه‌ها با مشکل مواجه شده‌اند.^۱ یکی از مثال‌های بارز بروز مشکل در این زنجیره، مشکل تأمین و کیوم باتوم به عنوان خوراک اصلی واحدهای صنعتی قیرسازی است که در سال‌های گذشته برخی پالایشگاه‌ها به تعهدات خود عمل نکرده‌اند.^۲ لذا واگذاری پالایشگاه‌ها به‌عنوان حلقه اولیه زنجیره نفت و گاز، باید با دقت بیش‌تری انجام گیرد.

– نرخ بازده داخلی سرمایه (IRR) پایین و تمایل کم سرمایه‌گذاران

صنعت پالایشی صنعتی بسیار سرمایه‌بر است، هزینه سرمایه‌گذاری مورد نیاز برای پالایش هزار بشکه نفت خام حدود ۷ میلیون دلار برآورد می‌شود. نکته مهم‌تر اینکه نرخ بازده داخلی سرمایه این صنعت به حدی کم است که براساس مطالعه‌ای که در مرکز پژوهش‌های مجلس انجام شده احداث پالایشگاه ۳۰۰ هزار بشکه‌ای هرگز توجیه اقتصادی نداشته و مهم‌ترین شاخص سودآوری ملاک عمل یعنی نرخ بازده داخلی (IRR) قابل محاسبه نخواهد بود. همچنین میزان ارزش فعلی خالص طرح حدود منفی ۷۲۴ میلیون دلار برآورد شده است. در جدول ۳ مفروضات مطالعه مذکور برای بررسی امکان‌سنجی احداث پالایشگاه نفت نشان داده شده است.

جدول ۴. مفروضات در نظر گرفته شده در امکان‌سنجی احداث پالایشگاه نفت خام سنگین

شرح	پارامترهای اصلی	شرح	پارامترهای اصلی
۱۵	نرخ تنزیل وزنی WACC (درصد)	۲۱۵۴	هزینه سرمایه‌گذاری اولیه (میلیون دلار) *
۵	مالیات ۵ سال اول (درصد)	۷۴/۴	هزینه‌های عملیاتی ثابت سالیانه (میلیون دلار)
۲۵	مالیات پس از ۵ سال (درصد)	۹	هزینه عملیاتی متغیر سالیانه (میلیون دلار)
۴	دوره ساخت (سال)	۵۰	سهم وام از کل سرمایه‌گذاری (درصد)
۲۵	عمر مفید طرح (سال)	۵۰	سهم سرمایه‌گذار از کل سرمایه‌گذاری (درصد)
۱۰	استهلاک (درصد)	۰	نرخ تورم (درصد)

مأخذ: مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ارزیابی توجیه‌پذیری احداث پالایشگاه در کشور، شماره مسلسل ۱۴۵۱۸، ۱۳۹۴.
* با توجه به اینکه هزینه‌های سرمایه‌گذاری به‌صورت ارزی محاسبه و تأمین مالی از طریق جذب سرمایه‌گذاری خارجی مفروض بوده، نرخ تنزیل بر مبنای میانگین وزنی سود تسهیلات ارزی و ترجیحات سرمایه‌گذاری و نرخ تورم مطابق اقتصاد بین‌المللی در نظر گرفته شده است.

براساس نتیجه مطالعه مذکور درباره احداث پالایشگاه نفت خام سنگین، تنها در سناریوی قیمت نفت ۵۰ دلاری و مالیات ۲۵ درصد (پس از ۵ سال از بهره‌برداری) نرخ بازده داخلی احداث پالایشگاه حدود ۲۵ درصد محاسبه می‌شود.

۱. به خبری از شبکه صنعت نفت ایران در خصوص تعطیلی پتروشیمی اصفهان به دلیل قطع دریافت خوراک از سوی پالایشگاه اصفهان مراجعه شود. <http://www.naft.info/news.php/view/rss/lang/fa>

۲. برای اطلاع بیش‌تر به گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس با عنوان «بررسی عملکرد بند «ف» تبصره «۲» قانون بودجه سال ۱۳۹۲ و بندهای متناظر آن در قوانین بودجه سال‌های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵» با شماره مسلسل ۱۵۲۷۶ مراجعه شود.

بنابراین با توجه به اینکه احداث پالایشگاه نیاز به سرمایه‌گذاری اولیه بالایی داشته و نرخ بازده داخلی آن نیز بسیار کم است، تمایل بخش خصوصی به مشارکت فعال در این زمینه کم است^۱ (شاهد این ادعا تأخیر احداث پالایشگاه‌های جدید آنهاست و... است که مطالعات فنی اقتصادی آن انجام شده و احداث آن به بخش خصوصی سپرده شده، اما با گذشت چندین سال و با وجود نیاز کشور هنوز هیچ اقدام عملی در راستای احداث این پالایشگاه‌ها انجام نشده است). بنابراین می‌توان گفت صنعت پالایشی به دلیل حجم بالای سرمایه‌گذاری مورد نیاز و نرخ بازده سرمایه داخلی پایینی که دارد، نیمه‌انحصاری است و ظرفیت پالایشی کشور علی‌رغم دعوت از بخش خصوصی برای سرمایه‌گذاری در این بخش، حدود ۳۰ سال ثابت مانده و محدود به همین ۹ پالایشگاه موجود^۲ است.

با توجه به دلایل بالا صنعت پالایشی صنعتی استراتژیک و حساس برای امنیت ملی کشور است و براساس آیین‌نامه اجرایی بند «الف» ماده (۲۱) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم قانون اساسی^۳ ضروری بوده است که اهلیت خریدار مورد بررسی قرار گیرد.

در حقیقت علی‌رغم اینکه شرکت پالایش نفت کرمانشاه مشمول بندهای «الف»، «ب»، «د»، «ه» ماده (۲) دستورالعمل اجرایی روش انتخاب مشتریان استراتژیک و احراز و پایش اهلیت مدیریت (پیوست ۱) است، مفاد ماده (۴) دستورالعمل یادشده مبتنی بر موارد زیر است:

۱. داشتن حداقل ۵ سال سابقه مدیریت مفید و مرتبط در زمینه فعالیت بنگاه واگذار شده یا ۷ سال تجربه مدیریت هم‌تراز در بنگاه‌های مشابه،
۲. داشتن حداقل مدرک کارشناسی در رشته‌های مالی، اقتصادی، مدیریت یا مهندسی و تخصصی مربوط،
۳. داشتن حسن شهرت و سلامت مالی و نداشتن سوء پیشینه و محکومیت‌های کیفری موضوع ماده (۶۲) مکرر قانون مجازات اسلامی شامل محکومیت قطعی به ورشکستگی به تقصیر یا به تقلب^۴ برای خریدار، بررسی نشده است.^۵

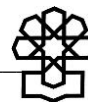
۱. بررسی این موضوع که چرا ساخت پالایشگاه در کشور با محوریت و مشارکت بخش خصوصی تحقق پیدا نمی‌کند در عوامل بسیاری ریشه دارد در این مورد بعضاً مشکلات اجرایی و عملیاتی نظیر فقدان الگوی جامع برای استانداردسازی فرایند صدور مجوز و سیستماتیک برای آن، مسئله مربوط به نبود توان مالی و فنی برای احداث پالایشگاه، نبود قانون مشخص برای تأمین خوراک مورد نیاز پالایشگاه و یا متغیر بودن قوانین موجود، یارانه‌ای بودن قیمت فراورده‌های نفتی در کشور و... وجود دارد.

۲. پالایشگاه‌های اراک، تهران، اصفهان، تبریز، آبادان، کرمانشاه، بندرعباس، شیراز و لاوان.

۳. قیمتگذاری و زمانبندی مناسب واگذاری بنگاه‌های دولتی متناسب با روش و گستره هر بازار مطابق بندهای زیر خواهد بود:
الف) در مورد واگذاری از طریق عرضه عمومی سهام، قیمتگذاری عرضه اولین بسته از سهام هر شرکت، اندازه بسته سهام، روش انتخاب مشتریان استراتژیک و متقاضی خرید سهام کنترلی و مدیریتی، زمان مناسب عرضه سهام حسب مورد پس از انجام مطالعات کارشناسی با پیشنهاد سازمان خصوصی‌سازی و تصویب هیئت واگذاری تعیین خواهد شد. در عرضه عمومی سهام رعایت قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران، مصوب ۱۳۸۴/۹/۱، الزامی است.

۴. شایان ذکر است که ماده (۶۲) مکرر قانون مجازات اسلامی (سابق) برای جرائم تعزیری با مجازات بیش از سه سال حبس، محرومیت اجتماعی در نظر گرفته است، لکن مجازات قانون ورشکستگی به تقصیر از ۶ ماه تا دو سال حبس است. لذا مشخص نیست که ورشکستگی به تقصیر به‌عنوان یک عامل جداگانه عدم احراز اهلیت مطرح بوده است یا به‌عنوان مصداق ماده (۶۲) مکرر قانون مجازات مدنظر بوده است. لذا این عبارت در دستورالعمل مذکور برای مجری ایجاد ابهام می‌کرده است و نیازمند اصلاح به نظر می‌رسد.

۵. خریدار شرکت پالایش نفت کرمانشاه (آقای درویشوند)، علاوه بر مالکیت شرکت پخش گستر بیستون، مالکیت شرکت شیر بیستون به شماره ثبت ۲۶۰ و شناسه ملی ۱۰۶۶۰۰۱۱۸۲۷، شرکت فیلتر البرز به شماره ثبت ۱۵۵۷۹ و شناسه ملی ۱۰۱۰۰۵۷۲۷۱۸، شرکت شیر پاستوریزه دیزل ابهر به شماره ثبت ۲۴۸۲۶۶ و شناسه ملی ۱۰۱۰۲۸۸۵۹۹ و همچنین شرکت طاهر پدیده پارسا به شماره ثبت ۳۳۹۲۸۱ و شناسه ملی ۱۰۸۶۱۴۴۱۱۶۰ را نیز در اختیار دارد.

شایان ذکر است که استناد هیئت واگذاری به تصویبنامه شماره ۸۳۵۱۹ مورخ ۱۳۹۳/۵/۲۵ هیئت واگذاری با موضوع دستورالعمل روش انتخاب مشتریان استراتژیک و متقاضی خرید سهام کنترلی و مدیریتی است. براساس ماده (۲) این مصوبه هیئت واگذاری مخیر به پایش اهلیت خریدار بوده و ملزم نبوده است. اما درخصوص این موضوع باید به سلسله مراتب حقوقی حاکم بر مصوبات توجه کرد. از حیث اعتبار حقوقی، هرچه مرجع وضع مصوبه‌ای بالاتر باشد، اعتبار آن مصوبه بالاتر است. درخصوص مسئله پایش اهلیت مشتریان استراتژیک، مفاد قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم برتر از مفاد مصوبات شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم قانون اساسی (موضوع فصل هشتم قانون مزبور) و مصوبات شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم برتر از مصوبات هیئت واگذاری (موضوع فصل هفتم قانون مزبور) است، لذا مصوبه فروتر نباید مغایر با مصوبه فراتر باشد و الا اعتبار حقوقی نداشته و معتبر نیست. بر این اساس با توجه به بند «الف» ماده (۲۱) و جزءهای «۴» و «۵» بند «ب» ماده (۴۰) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم قانون اساسی، احراز و پایش اهلیت مدیریتی در واگذاری سهام و شرکت‌های مورد واگذاری یک الزام (و نه اختیار) قانونی است.

۳-۱. روش‌های تعیین قیمت پایه سهام^۱

به استناد ماده (۲) آیین‌نامه اجرایی «شیوه‌های قیمتگذاری بنگاه‌ها و نحوه اعمال شیوه‌های مذکور در همین چارچوب» مصوب ۱۳۸۷/۱۲/۲۰ شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم قانون اساسی، آن گروه سهام قابل واگذاری که دارای بازار فعال است طبق روش اول (روش بازار) و بقیه سهام قابل واگذاری طبق سایر روش‌های مندرج در ماده مذکور قیمتگذاری می‌شوند. در این ماده در مجموع ۴ روش برای قیمتگذاری نام برده شده که عبارتند از

۱. روش بازار (استفاده از قیمت‌های بورس اوراق بهادار)،

۲. روش سودآوری (بازدهی)،

۳. روش ارزش خالص دارایی‌های شرکت،

۴. روش ارزش اسمی یا ارزش خالص دفتری دارایی‌ها (ارزش ویژه) یا هر روش مناسب دیگر به شرط جزئی بودن میزان یا ارزش سهام.

در ادامه هر یک از ۴ روش فوق توضیح داده شده و روش به کار رفته برای قیمتگذاری پالایشگاه کرمانشاه ارزیابی شده است.

– روش ارزش اسمی سهام

در این روش ارزش شرکت عبارتست از ارزش اسمی مجموع سهام منتشرشده توسط شرکت که در ترازنامه در بخش حقوق صاحبان سهام تحت عنوان سرمایه منعکس شده است.

۱. شرکت ملی پالایش و پخش فراورده‌های نفتی، مدارک و مستندات واگذاری سهام پالایش نفت کرمانشاه، گزارش قیمتگذاری سهام.

ارزش اسمی سهام منعکس شده بر روی برگ سهم، طبق ماده (۲۹) قانون تجارت در شرکت‌های سهامی عام نباید از ۱۰ هزار ریال بیش‌تر باشد. قانون تجارت در ارتباط با ارزش سهام در شرکت‌های سهامی خاص محدودیتی قائل نشده است.

ارزش اسمی سهام شرکت پالایش نفت کرمانشاه (سهامی عام) بر مبنای ۱۳۴۸۷۸۶۰۰ سهم عادی هزار ریالی، در تاریخ ۱۳۹۲/۱۲/۲۹ است که به شرح زیر است:
 سرمایه شرکت مبلغ ۱۳۴۸۷۹ میلیون ریال منقسم به ۱۳۴۸۷۸۶۰۰ سهم ۱۰۰۰ ریالی با نام است که به طور کامل پرداخت شده است.

– روش ارزش ویژه دفتری

طبق این روش ارزش شرکت عبارتست از ارزش دفتری دارایی‌ها پس از کسر ارزش دفتری بدهی‌ها که عبارتست از ارزش دفتری سهام‌داران شرکت در ترازنامه (به شرط مثبت بودن)

جدول ۴. ارزش سهام شرکت پالایش نفت کرمانشاه با روش ارزش ویژه دفتری

(ارقام به میلیون ریال)

شرح	تاریخ	۱۳۹۳/۰۸/۳۰	۱۳۹۱/۱۲/۳۰	۱۳۹۲/۱۲/۲۹
سرمایه		۱۳۴۸۷۹	۱۳۴۷۸۷۹	۱۳۴۷۸۷۹
سود انباشته		۱۶۷۱۴۸۲	۱۶۲۲۳۹۹	۲۴۸۱۹۵۴
سود ۸ ماهه اول سال ۹۳		۶۷۳۰۹۴	-	-
اندوخته قانونی		۱۳۴۸۸	۱۳۴۸۸	۱۳۴۸۸
سایر اندوخته‌ها		۹۳۶۷۰	۹۳۶۷۰	۹۳۶۷۰
جمع حقوق صاحبان سهام		۲۵۸۶۶۱۳	۱۸۶۴۴۳۶	۲۷۲۳۹۹۱
تعداد سهام		۱۳۴۸۷۸۶۰۰	۱۳۴۸۷۸۶۰۰	۱۳۴۸۷۸۶۰۰
ارزش دفتری هر سهم		۱۹۱۷۷	۱۳۸۲۳	۲۰۱۹۵

مأخذ: همان.

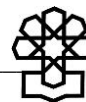
– روش ارزش روز خالص دارایی‌ها

این روش را معمولاً روش جاری، روش جایگزینی و یا روش تجدید ارزیابی می‌گویند. در این روش ارزش روز خالص دارایی‌ها از طریق زیر محاسبه می‌شود:

ارزش روز بدهی‌ها – ارزش روز دارایی‌ها = ارزش شرکت

محاسبه تعیین قیمت پایه سهام بر اساس روش ارزش روز خالص دارایی‌ها به شرح ترازنامه مقایسه‌ای

مبالغ ارزیابی و ارزش دفتری هریک از سرفصل‌های ترازنامه به شرح جدول زیر خلاصه می‌شود:

جدول ۵. ارزش سهام شرکت پالایش نفت کرمانشاه به روش روز خالص دارایی‌ها

(میلیون ریال)

شرح	ارزش دفتری	تعدیلات	ارزش روز
دارایی‌های ثابت	۴۵۷۷۴۸	۷۱۹۶۹۷۹	۷۶۵۴۷۲۷
سایر دارایی‌ها	۱۱۶۴۲	۱۱۴۶۶۸	۱۲۶۳۱۰
دارایی‌های جاری	۱۴۰۴۳۱۰۹	-	۱۴۰۴۳۱۰۹
جمع	۱۴۵۱۲۴۹۹	۷۳۴۲۳۶۰	۲۱۸۵۴۸۵۹
بدهی‌های جاری	۱۱۶۰۳۵۶۴	۹۹۳۵۳۰	۱۲۵۹۷۰۹۴
بدهی‌های غیرجاری	۱۸۴۹۴۴		۱۸۴۹۴۴
جمع بدهی‌ها	۱۱۷۸۸۵۰۸	۹۹۳۵۳۰	۱۲۷۸۲۰۳۸
سود ۸ ماهه سال ۱۳۹۳		۱۲۰۹۷۱۰	۱۲۰۹۷۱۰
خالص دارایی‌ها	۲۷۲۳۹۹۱	۷۵۵۸۵۴۰	۱۰۲۸۲۵۳۱
سرمایه پرداخت شده	۱۳۴۸۷۹	-	۱۳۴۸۷۹
سود انباشته	۲۴۸۱۹۵۴	(۸۱۰۴۷۲)	۱۶۷۱۴۸۲
اندوخته قانونی	۱۳۴۸۸		۱۳۴۸۸
سایر اندوخته‌ها	۹۳۶۷۰		۹۳۶۷۰
سود ۸ ماهه سال ۱۳۹۳		۱۲۰۹۷۱۰	۱۲۰۹۷۱۰
تفاوت تجدید ارزیابی		۷۱۵۹۳۰۲	۷۱۵۹۳۰۲
جمع حقوق صاحبان سهام	۲۷۲۳۹۹۱	۷۵۵۸۵۴۰	۱۰۲۸۲۵۳۱
تعداد سهام	۱۳۴۸۷۸۶۰۰		۱۳۴۸۷۸۶۰۰
ارزش هر سهم ۱۰۰۰ ریالی	۲۰۱۹۵		۷۶۲۳۵,۴۵

مأخذ: همان.

خلاصه ارزیابی هریک از ردیف‌های جدول فوق بر مبنای صورت‌های مالی حسابرسی شده منتهی به تاریخ

۱۳۹۲/۱۲/۲۹ به شرح پیوست ۴ است.

- روش بازدهی (سودآوری)

روش بازدهی که روش سودآوری گفته می‌شود عبارت است از نسبت سود خالص قبل از کسر مالیات به نرخ بازده سرمایه‌گذاری با در نظر گرفتن تأثیر عوامل جانبی تعدیل‌کننده قیمت پایه سهام. این روش نیز در بورس اوراق بهادار تهران مورد استفاده می‌شود. در روش سودآوری توان و ظرفیت سودآوری شرکت و همچنین روند سودآوری در طول زمان مبنای محاسبه ارزش شرکت قرار می‌گیرد. در روش سودآوری ارزش شرکت به صورت خلاصه از رابطه زیر تعیین می‌گردد:

$$\text{ارزش شرکت} = \frac{\text{سود قبل از کسر مالیات و پس از تعدیل} + \text{عوامل تعدیل‌کننده}}{\text{قیمت پایه سهام}} + \text{نرخ بازدهی مورد انتظار}$$

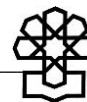
روش سودآوری به شدت تحت تأثیر عوامل سطح فعالیت (ظرفیت) و نرخ بازده مورد انتظار سرمایه‌گذاری قرار دارد. در حقیقت هنگامی که سود با حجم سرمایه‌گذاری تناسب نداشته باشد، تعیین ارزش شرکت با استفاده از این روش عملاً دشوار خواهد بود. با توجه به آنکه روش سودآوری، ارزش فعالیت جاری شرکت را اندازه‌گیری می‌کند، چنانچه شرکت‌ها از نظر سطح عملیات و ظرفیت مورد استفاده در سطح مطلوب و قابل قبولی فعالیت نکنند، این روش تنها ارزش آن بخش از دارایی‌های شرکت را که در جریان عملیات جاری مورد استفاده قرار گرفته‌اند نشان خواهد داد. این روش تنها در مورد شرکت‌هایی کاربرد دارد که میانگین موزون سود سه سال گذشته قبل از کسر مالیات آنها پس از لحاظ کردن عوامل تعدیل‌کننده سود، حداقل معادل پنج درصد ارزش جاری خالص دارایی‌های آنها (طبق بند «ج» این ماده) باشد.

در روش قیمتگذاری به روش سودآوری، قیمت سهام از طریق تقسیم کردن میانگین موزون سود تعدیل شده قبل از کسر مالیات سه سال آخر قیمتگذاری، بر اساس صورت‌های مالی حسابرسی شده شرکت، با لحاظ کردن عوامل تعدیل‌کننده سود که در زیر توصیف شده است بر نرخ بازده سرمایه‌گذاری تعیین می‌شود. سپس این قیمت پس از لحاظ کردن کسری ذخایر مربوط به سه سال آخر، مبنای تعیین سود طبق بندهای گزارش حسابرس و بازرس قانونی و رسیدگی کارشناس قیمتگذاری سهام (نظیر کسری، بازخرید سنوات خدمات و یا ذخیره هزینه‌های پرداخت نشده که در شرکت پالایش نفت موارد زیر از سوی کارشناس قیمتگذاری اعلام شده است: مبلغ ۸۱۰۴۷۲ میلیون ریال از بابت سود سهام و پاداش هیئت مدیره و مبلغ ۸۱۰۰۰ میلیون ریال از بابت جریمه آلاینده‌گی شرکت مورد درخواست شهرداری) تعدیل می‌شود.

جدول ۶. عوامل تعدیل‌کننده قیمت سهام در روش سودآوری (میلیون ریال)

شرح تعدیلات	قیمت سهام
قیمت سهام قبل از تعدیل	۵۹۶۰۷۳۶
دارایی حاصل از افزایش سرمایه از محل آورده سهام‌داران	-
توزیع منابع در سال قیمتگذاری و یا سال قبل از آن بین صاحبان سهام	۸۱۰۴۷۱
محاسبه کسر ذخایر مالیات بر درآمد سال‌های قطعی نشده	۱۰۲۰۵۸
خالص ارزش بازافتنی دارایی‌ها و موجودی‌های با استفاده	-
ارزش طرح‌های توسعه و در جریان تکمیل حسب مورد بر اساس یکی از روش‌های مندرج در آیین‌نامه	-
ارزش جاری سرمایه‌گذاری‌ها در سایر شرکت‌ها که دارای کنترل و نفوذ قابل ملاحظه نمی‌باشد	-
ارزش جاری سرمایه‌گذاری‌ها در سایر اوراق بهادار	-
دارایی‌های مالی که در سال قبل از سال قیمتگذاری از افزایش سرمایه و از محل آورده نقدی صاحبان سهام ایجاد شده‌اند	-
محاسبه سود دوره ۸ ماهه اول سال ۱۳۹۳ براساس حاصل ضرب نرخ سود علی‌الحساب اوراق مشارکت دولتی (۲۰ درصد)	۶۷۳۰۹۴
جمع تعدیلات قیمت سهام	-
قیمت سهام پس از تعدیلات	۵۷۲۱۳۰۱
تعداد سهام عادل شرکت	۱۳۴۸۷۸۶۰۰
قیمت هر سهم ۱۰۰۰ ریالی	۴۲۴۱۸

مأخذ: همان.

– جمع‌بندی در خصوص قیمتگذاری

ارزیابی‌های انجام شده به منظور ارزیابی ۱۳۴۸۷۸۶۰۰ سهم عادی ۱۰۰۰ ریالی از سهام شرکت پالایش نفت کرمانشاه (سهامی عام) به شرح ذیل است:

جدول ۷. ارزش سهام شرکت پالایش نفت کرمانشاه براساس روش‌های مختلف

ردیف	روش‌های ارزیابی سهام	ارزش هر سهم (ریال)	ارزش کل سهام (میلیون ریال)
۱	برمبنای روش بازدهی	۴۴۱۸	۵۷۲۱۳۰۱
۲	برمبنای ارزش روز خالص دارایی‌ها	۷۶۲۳۵	۱۰۲۸۲۵۳۱
۳	برمبنای ارزش اسمی سهام	۱۰۰۰	۱۳۴۸۷۹
۴	برمبنای ارزش ویژه دفتری	۱۹۱۷۷	۲۵۸۶۶۱۳

مأخذ: همان.

هیئت واگذاری در مصوبه شماره ۴۲/۱۶۹۵۷ مورخ ۱۳۹۵/۰۸/۱۰ با به‌کارگیری شیوه میانگین ارزش روز خالص دارایی‌ها و ارزش سودآوری (بازدهی)، قیمت پایه هر سهم را به میزان ۲۲۱۸۳ ریال و ارزش ۶۰ درصد سهام شرکت مذکور را به میزان ۱۷۹۵۲۰۷ میلیون ریال تعیین کرده است.

هرچند کاهش ۷۱ درصدی قیمت پایه هر سهم در نوبت سوم واگذاری (۲۲,۱۸۳ ریال) نسبت به قیمت پایه نوبت اول واگذاری (۷۶,۲۳۵ ریال)، مخالف قوانین موجود نیست، اما به نظر می‌رسد در خصوص انتخاب روش قیمتگذاری سهام پالایشگاه کرمانشاه، تخلفاتی صورت گرفته است. براساس آیین‌نامه «شیوه‌های قیمتگذاری بنگاه‌ها و نحوه اعمال شیوه‌های مذکور در همین چارچوب»، استفاده از روش‌های سودآوری (بازدهی) و روش ارزش اسمی یا ارزش خالص دفتری دارایی‌ها، شرایطی دارد که در زیر مورد اشاره قرار گرفته است:

- در تبصره «۲» بند «ب» ماده (۲) آیین‌نامه مذکور، عنوان شده است که روش سودآوری (بازدهی) تنها برای شرکت‌هایی کاربرد دارد که میانگین موزون سود سال‌های گذشته قبل از کسر مالیات آنها پس از لحاظ عوامل تعدیل‌کننده سود، دست‌کم معادل ۵ درصد ارزش جاری خالص دارایی‌های آن شرکت باشد.

- در بند «ه» ماده (۲) آیین‌نامه مذکور با عنوان «تعیین قیمت سهام جزئی»، استفاده از روش قیمتگذاری ارزش اسمی یا ارزش خالص دفتری دارایی‌ها (ارزش ویژه) منوط به زمانی است که به دلیل جزئی بودن میزان یا ارزش سهام، اعمال سایر روش‌های قیمتگذاری فاقد توجیه اقتصادی باشد.

بر اساس گزارش سازمان بازرسی کل کشور در تاریخ ۱۳۹۶/۸/۳، کارشناسان ارزیاب اذعان داشته‌اند که شرکت پالایشگاه کرمانشاه از سال ۱۳۹۳ وارد کانال زیان‌دهی شده و امکان محاسبه قیمت پایه سهام آن از طریق روش سودآوری (بازدهی) وجود ندارد و باید از سایر روش‌ها برای تعیین قیمت پایه سهام استفاده شود. همچنین با توجه به اینکه مقرر شده بود ۶۰ درصد سهام پالایشگاه کرمانشاه عرضه شود، استفاده از روش ارزش اسمی یا ارزش خالص دفتری دارایی‌ها (ارزش ویژه) که برای عرضه جزئی میزان یا ارزش سهام کاربرد دارد، موضوعیت خود را از دست می‌دهد.

اگر چه براساس بند «الف» تصویب‌نامه شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم قانون اساسی شماره ۲۴۵۳۰۵ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۸، هیئت واگذاری می‌تواند از همه روش‌های مندرج در آیین‌نامه قیمتگذاری بنگاه‌ها از جمله احتساب میانگین ارزش روز خالص دارایی‌ها یا سایر روش‌های محاسبه‌شده توسط کارشناسان رسمی دادگستری استفاده کند اما این تصویب‌نامه سه ماه پس از قیمتگذاری شرکت پالایش نفت کرمانشاه به تصویب رسیده است و عملاً عطف به ماسبق نمی‌شود. بنابراین تنها روش مورد قبول برای قیمتگذاری سهام پالایشگاه کرمانشاه، روش «ارزش روز خالص دارایی‌های شرکت» بوده که باید قیمتگذاری براساس این روش انجام می‌شد.

۲. ریشه‌یابی برخی مشکلات واگذاری پالایشگاه‌ها

الف) زیان‌ده بودن بسیاری از پالایشگاه‌های کشور، تبدیل نفت خام به فراورده‌های با ارزش کم‌تر بر اساس مطالعه‌ای که توسط کارگروه تخصصی پالایش باشگاه نفت و نیرو انجام شده است، حاشیه سود بسیاری از پالایشگاه‌های کشور بسیار پایین و حتی منفی است. در جدول ۸ الگوی پالایشی پالایشگاه‌های کشور به تفکیک و حاشیه سود هریک از این پالایشگاه‌ها نشان داده شده است.

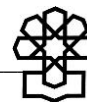
جدول ۸. وضعیت پالایشگاه‌های کشور از نظر ظرفیت و الگوی پالایشی

(هزار بشکه در روز)

شرح	آبادان	بندرعباس	شیراز	لاوان	تهران	کرمانشاه	شازند اراک	اصفهان	تبریز	جمع کل
ظرفیت طراحی	۳۹۰	۳۲۰	۵۶	۵۰	۲۵۰	۲۲	۲۳۰	۲۸۴	۱۱۰	۱۷۱۲
ظرفیت بالفعل	۳۶۴/۵	۲۹۱/۴	۵۷/۲۶	۵۳/۳۹	۲۳۶/۸	۲۰/۱۷	۲۴۱/۰۹	۳۷۷/۹۷	۱۰۶	۱۷۴۹
سهم هر فراورده از کل تولیدات (درصد)										
گاز مایع	۳/۵۷	۲/۷	۲/۶۶	۱/۵۴	۳/۹۵	۲/۱۸	۶/۹۳	۳/۶۳	۳/۳۳	۳/۸۳
بنزین	۱۸/۷۸	۱۷/۳۲	۱۷/۳۰	۲۴/۶۶	۱۶/۲۱	۲۲/۲۶	۳۶/۳۲	۲۱/۳۱	۲۳/۱۶	۲۱/۵۹
نفت سفید و سوخت هوایی	۴/۱۱	۷/۱۱	۴/۴۴	۰	۸/۳۸	۱/۴۳	۵/۲۳	۶/۵۳	۳/۸	۵/۷
نفت گاز	۳۰/۷	۳۳/۰۷	۳۶/۱۲	۳۳/۱۵	۳۵/۳۷	۲۹/۸۱	۲۴/۸۳	۳۴/۶۷	۳۵/۲۷	۳۲/۱۷
نفت کوره	۳۳/۴۶	۲۲/۷۴	۲۰/۴۷	۲۳/۱۳	۱۹/۶۵	۳۸/۶۳	۲۰/۰۹	۱۸/۰۷	۲۰/۲۰	۲۳/۱۵
سایر	۷/۹۸	۱۵/۸۳	۱۶/۹۱	۱۰/۵۱	۱۴/۵۸	-۰/۵۳	۴/۶۹	۱۴/۱۲	۱۳/۴۱	۱۳/۵۶
جمع	۹۷/۹۸	۹۸/۷۷	۹۷/۹	۹۲/۹۹	۹۸/۸	۹۳/۸	۹۸/۱	۹۸/۳۳	۹۹/۱۷	۹۸/۱
حاشیه سود ^۱ (تیرماه ۹۳ - دلار بر بشکه)	-۱/۶	۳/۶	۲/۲	-۱/۸	۴/۲	-۱/۲	۱۱/۳	۰/۴	۰/۶	۱/۹۷

مأخذ: مؤسسه بین‌المللی مطالعات انرژی، ترازنامه هیدروکربوری، ۱۳۹۴ و باشگاه نفت و نیرو، گزارش وضعیت صنعت پالایش کشور، خرداد ۱۳۹۶.

۱. حاشیه سود یکی از نسبت‌های سودآوری است که از تقسیم درآمد خالص بر درآمد، یا سود خالص بر فروش به دست می‌آید. درآمد یا سود خالص ممکن است با تفریق همه هزینه‌های شرکت، از جمله هزینه‌های عملیاتی، هزینه مواد اولیه و هزینه‌های مالیاتی، از کل درآمد به دست آید. حاشیه سود به شکل درصد بیان می‌شود.

همان‌طور که در جدول ۸ نشان داده شده است، متوسط حاشیه سود برای همه پالایشگاه‌های کشور حدود ۱/۹۷ درصد است. در جدول ۹ الگوی پالایشی ایران در مقایسه با سایر کشورهای جهان نشان داده شده است.

جدول ۹. الگوی پالایشی ایران در مقایسه با برخی کشورهای جهان در سال ۲۰۱۵

(درصد)

شرح	نفثا	گاز مایع	بنزین	سوخت جت و نفت سفید	گازوئیل	نفت کوره
ایران	۳/۴	۲/۸	۲۱/۷	۵/۴	۳۷/۹	۲۸/۸
عربستان	۷/۲	۱/۳	۱۸/۸	۸/۸	۴۲/۰	۲۱/۹
چین	۹/۳	۶/۱	۲۹/۲	۸/۶	۴۲/۹	۳/۹
هند	۸/۹	۴/۵	۱۸/۷	۱۰/۲	۵۲/۵	۵/۲
روسیه	۱۰/۶	۷/۵	۱۵/۸	۴/۹	۳۰/۶	۳۰/۶
کانادا	۴/۸	۱/۷	۴۰/۲	۶/۸	۴۰/۲	۶/۳
آمریکا	۱/۲	۱/۰	۴۹/۷	۱۰/۶	۳۴/۳	۳/۲
ژاپن	۹/۵	۲/۹	۲۷/۵	۱۷/۲	۳۱/۲	۱۱/۶
کره	۲۳/۶	۱/۸	۱۴/۲	۱۷/۴	۳۶/۲	۶/۸
جهان	۷/۵	۳/۱	۲۷/۹	۱۰/۰	۳۸/۶	۱۲/۹

مأخذ: سایت آژانس بین‌المللی انرژی.

همان‌طور که آمار جدول ۹ نشان می‌دهد میزان تولید فرآورده‌های سبک (بنزین، گازوئیل و نفثا) ایران در مقایسه با کشورهای توسعه‌یافته و متوسط جهانی بسیار کم است به طوری که در مقایسه با تولید ۶۶ درصدی بنزین و گازوئیل در دنیا و سهم بالای ۸۰ درصدی این فرآورده‌ها در الگوی پالایشی کشوری مانند آمریکا، سهم این دو فرآورده از تولیدات پالایشگاهی ایران تنها ۵۸ درصد است. نکته مهم دیگری که باید بدان توجه شود سهم فرآورده سنگینی مانند نفت کوره در الگوی پالایشی ایران است که در مقایسه با متوسط جهانی و کشورهایمانند آمریکا، چین، هند، کره جنوبی و ژاپن بسیار بیش‌تر است. در جدول ۱۰ میانگین قیمت نفت خام سبک و سنگین ایران و فرآورده‌های مختلف پالایشی ارائه شده است.

جدول ۱۰. متوسط ارزش فرآورده‌های مختلف نفتی در سال ۱۳۹۵

(دلار به ازای هر بشکه)

ارزش	بنزین	نفثا	گازوئیل	سوخت جت	نفت کوره	نفت خام سبک	نفت خام سنگین
۶۲/۵۱	۵۸/۲۵	۵۹/۸۴	۵۹/۰۷	۴۳/۸	۴۸/۰۲	۴۶/۲۲	

مأخذ: مرکز پژوهش‌های مجلس، ماهنامه انرژی، شماره‌های مختلف.

با توجه به آمار جدول ۹ ارزش نفت کوره در مقایسه با نفت خام سنگین نیز کم‌تر است و این به معنی این است که ارزش ۳۰ درصد از محصولات پالایشگاهی کشور از خوراک ورودی‌شان کم‌تر است. به همین دلیل است که حاشیه سود پالایشگاه‌های کشور پایین و بعضاً حتی منفی هستند. تولید نفت کوره در کشور (که در مقایسه با دیگر فراورده‌های نفتی به مراتب کم ارزش‌تر است) بیش از دو برابر متوسط جهانی است. یکی از دلایل عمده این امر، قدیمی بودن تکنولوژی مورد استفاده در پالایشگاه‌ها، نبود انگیزه کافی و تأخیر در اجرای طرح‌های ارتقا، اصلاح و توسعه پالایشگاه‌هاست.

در حال حاضر با توجه به قدمت پالایشگاه‌های نفت موجود در کشور، به لحاظ طبقه‌بندی در رده پالایشگاه‌های ساده (بجز پالایشگاه امام خمینی شازند اراک) قرار دارند. اما برای بهبود این وضعیت در سال‌های اخیر طرح‌های توسعه، بهینه‌سازی و بهبود فرایند برای پالایشگاه‌ها تعریف شده است و انتظار بر این بود که تا پایان برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه (۱۳۹۴-۱۳۹۰)، فراورده‌های با ارزش‌تری در پالایشگاه‌ها تولید شود^۱ و از تولید فراورده کم‌ارزش‌تر کاسته شود تا کشور از واردات بی‌نیاز شود. اما الگوی پالایشی کشور، گویای این واقعیت است که این اهداف هنوز به طور کامل محقق نشده است. (ناگفته نماند برخی از طرح‌های توسعه‌ای در برخی پالایشگاه‌ها اجرا شده و یکی از دلایل حاشیه سود بالای پالایشگاهی مانند اراک همین موضوع است.)

ب) نهاد تنظیم‌گر مقررات (رگولاتوری)؛ گمشده استراتژیک پایین دست صنعت نفت

همان طور که در بخش‌های قبلی گفته شد، پس از واگذاری ۸۰ درصد از سهام پالایشگاه‌های کشور، رابطه میان پالایشگاه‌های واگذاری شده و واحدهای پایین دستی با مشکل مواجه شده‌اند. با وجود اینکه در برخی کشورهای جهان این حلقه‌ها به صورت جداگانه نیز فعالیت می‌کنند اما قوانین و مقررات و پشتوانه‌های حقوقی بسیار سخت و جدی روابط این واحدها با یکدیگر را تنظیم می‌کند. برای تنظیم این روابط و مقررات بجز قوانین حقوقی دقیق، یک نهاد تنظیم‌کننده مقررات و ارتباطات در اغلب کشورهای مهم فعال در حوزه نفت و گاز تعریف شده است.

در واقع آنچه که باعث ایجاد بحران‌های حتمی در آینده خواهد شد، نبود یک نهاد فراگیر تنظیم‌گر مقررات (رگولاتوری) در صنعت نفت و نبود پشتوانه‌های حقوقی برای تنظیم روابط واحدهای مختلف در این صنعت است. برای مثال در قراردادهای تحویل خوراک در دیگر کشورها همواره جراثم بسیار سنگین قابل وصول برای استنکاف هر یک از طرفین از تحویل دادن یا تحویل گرفتن محصول وضع می‌شود. اما متأسفانه در کشور ما قراردادهای کاملاً یک طرفه و به نفع عرضه‌کنندگان خوراک بسته می‌شود و الزامی برای تأمین خوراک یا سوخت در نظر گرفته نمی‌شود.

۱. ماده (۱۲۸) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه: به وزارت نفت اجازه داده می‌شود از محل منابع داخلی شرکت ملی پالایش و پخش فراورده‌های نفتی ایران نسبت به اعطای تسهیلات در قالب وجوه اداره شده برای سرمایه‌گذاری بخش‌های خصوصی و تعاونی در طرح‌های تکمیل پالایشگاه‌های موجود شامل بهینه‌سازی و بنزین‌سازی با تصویب شورای اقتصاد اقدام نماید.

به عبارت دقیق تر ارتباطات بخش‌های پتروشیمی و پالایشی با یکدیگر به نهادی مستقل از این صنایع نیاز دارد تا با تنظیم مقررات و روابط، ادامه فعالیت اقتصادی این واحدها را تضمین کند. همان طور که در صفحات ۱۱ تا ۱۲ بیان شد، صنعت پالایش دارای ویژگی انحصار طبیعی است که این امر موجب تبدیل آن به بازار انحصاری و سوءاستفاده از قدرت بازار می‌شود.^۱ انحصار طبیعی وضعیتی از بازار است که یک بنگاه به دلیل نزولی بودن هزینه متوسط، می‌تواند کالا یا خدمت را به قیمتی عرضه کند که بنگاه دیگری با آن قیمت قادر به ورود یا ادامه فعالیت در بازار نباشد (بند «۱۳» ماده (۱) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم قانون اساسی). انحصار طبیعی در بیش تر کشورها تابع مقرراتگذاری است. تولید پتروشیمی مثال بارز انحصار طبیعی به دلیل نیاز به سرمایه اولیه بالا است. از منظر برخی، نظارت قانونی بر فعالیت‌های انجام‌شده در انحصار طبیعی، راهکار ضعیفی است و مداخله دولت از طریق ابزارهای مالی عمومی موجب بحران در اقتصاد می‌شود.^۲ لذا باید تا می‌توان مداخلات قوه مجریه را به حداقل رساند و قوانین باثبات را بر مقررات حاکم کرد.

طبق ماده (۵۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم قانون اساسی برای نیل به اهداف فصل نهم این قانون شورایی تحت عنوان «شورای رقابت» تشکیل شده است. به موجب ماده (۵۹) این قانون، شورای رقابت می‌تواند در حوزه کالا یا خدمتی خاص که بازار آن مصداق انحصار طبیعی است، پیشنهاد تشکیل نهاد تنظیم‌کننده بخشی را برای تصویب به هیئت وزیران ارائه کرده و قسمتی از وظایف و اختیارات تنظیمی خود در حوزه مزبور را به نهاد تنظیم‌کننده بخشی واگذار کند.

نتیجه‌گیری

در فرایند واگذاری بنگاه‌های دولتی باید به اقتضائات بازار سرمایه و واگذاری از طریق بورس به صورت جدی توجه شود. از مهم‌ترین موارد مورد نظر در آیین‌نامه شرایط و ضوابط واگذاری، بحث سودده بودن شرکت‌های متقاضی پذیرش است. از این رو بنگاه‌های دولتی باید مفاد آیین‌نامه‌های پذیرش در بورس را رعایت کنند و سودآوری احتمالی بنگاه‌ها باید به تأیید هیئت پذیرش بورس اوراق بهادار برسد. بنابراین شرکت‌های زیان‌ده دولتی پیش از رسیدن به مرحله واگذاری باید مرحله آماده‌سازی برای واگذاری را سپری کنند تا پس از گذراندن این مرحله به عنوان گزینه‌های جذاب برای سرمایه‌گذاری، مطرح و با استقبال مواجه شوند. در این گزارش واگذاری پالایشگاه کرمانشاه از دو منظر بررسی شد، اول اینکه شرکت پالایش نفت کرمانشاه یک صنعت استراتژیک بوده و براساس دستورالعمل اجرایی روش انتخاب مشتریان استراتژیک و احراز و پایش اهلیت مدیریتی موضوع بند «الف» ماده (۲۱) و جزء «۴» بند «ب» ماده (۴۰) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم قانون اساسی مصوب ۱۳۸۹/۱/۱۶ باید اهلیت خریدار بررسی می‌شد.

۱. مصطفی رجبی مشهدی، خصوصی‌سازی در صنعت برق جهان (ارزیابی تجربیات و عملکردها)، چاپ اول، مشهد، گل آفتاب ۱۳۹۳، ص ۱۵۷.

۲. محمدحسین زارعی، و عرفان شمس، «درآمدی بر مفاهیم و نظریه‌های مقرراتگذاری اقتصادی»، ش ۶۲، ۱۳۹۲، ۱۸۵-۱۸۸ و ۱۹۱.

موضوع دومی که در خصوص پالایشگاه کرمانشاه اهمیت دارد و باید بررسی شود شیوه قیمتگذاری این پالایشگاه است. در مرحله آخر مزایده پالایشگاه کرمانشاه، هیئت واگذاری با به‌کارگیری شیوه میانگین ارزش روز خالص دارایی‌ها و ارزش سودآوری (بازدهی)، قیمت پایه هر سهم را به میزان ۲۲۱۸۳ ریال تعیین کرده است. این در حالی است که به استناد تبصره «۲» بند «ب» ماده «۲» آیین‌نامه اجرایی شیوه‌های قیمتگذاری بنگاه‌ها، استفاده از روش ارزش سودآوری (بازدهی) تنها در مورد شرکت‌هایی کاربرد دارد که میانگین موزون سود سال‌های گذشته آنها قبل از کسر مالیات دست‌کم معادل پنج درصد ارزش جاری خالص دارایی‌های آنها باشد. حال آنکه کارشناسان ارزیاب ادعان داشته‌اند که شرکت پالایشگاه کرمانشاه از سال ۱۳۹۳ وارد کانال زیان‌دهی شده و امکان محاسبه قیمت پایه سهام آن از طریق روش سودآوری (بازدهی) وجود ندارد و باید از سایر روش‌ها برای تعیین قیمت پایه سهام استفاده شود. همچنین با توجه به اینکه مقرر شده بود ۶۰ درصد سهام پالایشگاه کرمانشاه عرضه شود، استفاده از روش ارزش اسمی یا ارزش خالص دفتری دارایی‌ها (ارزش ویژه) که برای عرضه جزئی میزان یا ارزش سهام کاربرد دارد، موضوعیت خود را از دست می‌دهد.

اگر چه بر اساس بند «الف» تصویب‌نامه شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم قانون اساسی شماره ۲۴۵۳۰۵ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۸، هیئت واگذاری می‌تواند از همه روش‌های مندرج در آیین‌نامه قیمتگذاری بنگاه‌ها از جمله احتساب میانگین ارزش روز خالص دارایی‌ها یا سایر روش‌های محاسبه شده توسط کارشناسان رسمی دادگستری استفاده کند، اما این تصویب‌نامه ۳ ماه پس از قیمتگذاری شرکت پالایش نفت کرمانشاه به تصویب رسیده است و عملاً عطف به ماسبق نمی‌شود. بنابراین تنها روش مورد قبول برای قیمتگذاری سهام پالایشگاه کرمانشاه، روش «ارزش روز خالص دارایی‌های شرکت» بوده که باید قیمتگذاری بر اساس این روش انجام می‌شد.

پیوست ۱

دستورالعمل اجرایی «روش انتخاب مشتریان استراتژیک و احراز و پایش اهلیت مدیریتی» موضوع بند «الف» ماده (۲۱) و جزء «۴» بند «ب» ماده (۴۰) مصوب شماره: ۱۳۸۸/۲/۱۸/۲/۷۷۵/ه مورخ ۱۳۸۹/۰۱/۱۶ هیئت واگذاری

وزارت امور اقتصادی و دارایی - معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور، وزارت دادگستری، مجلس شورای اسلامی، اتاق تعاون جمهوری اسلامی ایران، اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران

هیئت واگذاری در جلسه مورخ ۱۳۸۸/۱۱/۱۷ بنا به پیشنهاد سازمان خصوص‌سازی، به استناد بند «الف» ماده (۲۱) و جزء «۴» بند «ب» ماده (۴۰) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی و تصویب‌نامه شماره ۱۲۰۶۹۶/۲/۶۳ مورخ ۱۳۸۸/۸/۱۶ شورای عالی اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی، دستورالعمل اجرایی احراز و پایش اهلیت مدیریتی در واگذاری سهام مشتریان استراتژیک و متقاضی خرید سهام کنترلی و مدیریتی را به منظور اطمینان از مدیریت مطلوب شرکت‌ها در دوره بعد از واگذاری توسط خریداران شرکت‌هایی که از اهمیت خاص برخوردارند، به شرح زیر تصویب کرد:

ماده (۱)

انتخاب مشتریان استراتژیک و احراز اهلیت مدیریتی مطابق این دستورالعمل به عمل خواهد آمد.

ماده (۲)

در صورت احراز هر یک از ویژگی‌های زیر به پیشنهاد سازمان خصوص‌سازی و با تصویب هیئت واگذاری، سازمان خصوص‌سازی مکلف است شرط انتخاب مشتریان استراتژیک و اهلیت مدیریت را در آگهی‌های عرضه سهام درج و مراتب را به اطلاع عموم برساند.

الف) جمع کارکنان ثابت شرکت (اعم از رسمی، پیمانی و یا قراردادی که به صورت تمام‌وقت اشتغال داشته باشند و واحدهای سرمایه‌پذیر (شرکتی که حداقل ۵۰ درصد سهام آن متعلق به شرکت مورد واگذاری نسل بالاتر است) بیش از ۵۰۰ نفر باشد.

ب) ارزش دارایی‌های غیرجاری شرکت مورد واگذاری بیش از ۱۰۰۰ میلیارد ریال باشد.

ج) شرکت مورد واگذاری دارای حداقل یکی از بازارهای داده یا ستانده انحصاری با بیش از ۳۰

درصد حجم تولید یا عملیات مالی بازار (بر اساس گزارش سازمان خصوص‌سازی) باشد.

د) شرکت از نوع صنعت شرکت‌های دانش‌پایه یا نیازمند درجه بالای تخصص مدیریتی باشد.

ه) از نظر امنیت ملی حساسیت داشته باشد.

ماده (۳)

شرط اهلیت مدیریت موضوع این دستورالعمل به عنوان یکی از تعهدات خریداران باید در قرارداد واگذاری موضوع دستورالعمل اجرایی نحوه تنظیم قراردادهای واگذاری مشتمل بر تعیین اختیارات و تعهدات طرفین قرارداد، وثایق و تضمین‌ها، شرایط فسخ یا اقاله و نحوه اعمال تخفیفات و جرائم، مصوبه شماره ۲۲۳۹۱۱۳ مورخ ۱۳۸۸/۱/۱۸ هیئت واگذاری قید گردد.

ماده (۴)

خریداران مکلفند در تعیین اشخاص حقیقی اصالتاً یا به نمایندگی از سوی اشخاص حقوقی منتخب خود به عنوان مدیر عامل، هیئت مدیره یا عناوین مشابه در شرکت مورد خریداری، ویژگی‌های ذیل را به نحو مقتضی رعایت نمایند. خریداران مزبور باید بلافاصله پس از ثبت در مرجع ثبت شرکت‌ها، صورتجلسات مجامع عمومی مربوط به تعیین مدیران یادشده را به سازمان خصوصی‌سازی ارسال نمایند.

۱. داشتن حداقل پنج سال سابقه مدیریت مفید و مرتبط در زمینه فعالیت بنگاه واگذار شده یا هفت سال تجربه مدیریت هم تراز در بنگاه‌های مشابه.

۲. داشتن حداقل مدرک کارشناسی در رشته‌های مالی، اقتصادی، مدیریت یا مهندسی و تخصصی مربوط.

۳. داشتن حسن شهرت و سلامت مالی و نداشتن سوءپیشینه و محکومیت‌های کیفری موضوع ماده (۶۲) مکرر قانون مجازات اسلامی از جمله محکومیت قطعی به ورشکستگی به تقصیر یا به تقلب.

ماده (۵)

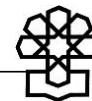
در صورت عدم رعایت تعهدات موضوع این دستورالعمل سازمان خصوصی‌سازی موظف است با تصویب هیئت واگذاری مطابق مفاد قرارداد واگذاری نسبت به الزام خریداران به انجام تعهدات مذکور و تغییرمدیران فاقد شرایط و اهلیت و در صورت تکرار فسخ قرارداد و جبران خسارت‌های ناشی از نقض این تعهدات اقدام نمایند.

ماده (۶)

در موارد خاص که احراز اهلیت متقاضیان خرید سهام به صورت یکجا و بلوک کنترلی و شرکت مورد واگذاری از سوی هیئت واگذاری ضروری اعلام شده باشد، سازمان خصوصی‌سازی در اجرای مفاد تبصره ذیل ماده (۲۱) قانون فوق‌الذکر و در چارچوب قانون برگزاری مناقصات، مصوب ۱۳۸۳ مجلس شورای اسلامی، می‌تواند نسبت به تشکیل کارگروه تشخیص و احراز صلاحیت خریداران اقدام نماید.

تبصره «۱»- ترکیب اعضای کارگروه موضوع این ماده از سوی هیئت واگذاری تعیین می‌شود.

تبصره «۲»- اوصاف و شرایط لازم خریداران، پس از تصویب هیئت واگذاری به عنوان اسناد مورد مطالبه و قابل رسیدگی در مزایده، از سوی سازمان خصوصی‌سازی به اطلاع مشتریان می‌رسد. متقاضیان

خرید مکلفند همراه سایر مدارک مندرج در آگهی، مستندات احراز صلاحیت‌های اعلام شده را به طور جداگانه به سازمان خصوصی‌سازی ارائه نمایند.

تبصره «۳» - فقط آن دسته از خریدارانی که صلاحیت آنان به تأیید کارگروه موضوع این ماده می‌رسد اجازه شرکت در مزایده (اعم از مزایده از طریق بورس یا غیر آن) و یا مذاکره را خواهند داشت و به درخواست سایر متقاضیان ترتیب اثر داده نمی‌شود.

ماده (۷)

این دستورالعمل شامل تمامی روش‌های واگذاری موضوع ماده (۱۹) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی می‌شود.

بیوست ۲

تصویب‌نامه شماره ۸۳۵۱۹
مورخ ۱۳۹۳/۵/۲۵ هیئت واگذاری

بسمه تعالی

با صلوات بر محمد و آل محمد

مجلس شورای اسلامی - وزارت دادگستری - وزارت امور اقتصادی و دارایی - معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری - اتاق مرکزی تعاون جمهوری اسلامی ایران - اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران - شورای رقابت «تصویب‌نامه هیئت واگذاری»

هیئت واگذاری در جلسه مورخ ۱۳۹۳/۵/۴ بنا به پیشنهاد سازمان خصوصی‌سازی و به استناد بند «الف» ماده (۲۱) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی تصویب نمود:
«دستورالعمل روش انتخاب مشتریان استراتژیک و متقاضی خرید سهام کنترلی و مدیریتی»

ماده (۱)

- بنگاه‌هایی که دارای یک یا برخی از ویژگی‌های زیر باشند از نظر این دستورالعمل استراتژیک محسوب می‌شوند.
۱. ارزش بنگاه به دلیل فعالیت و عملیات جاری نبوده و قیمت آن عمدتاً از انبوه اموالی مانند زمین، املاک و مستغلات تشکیل شده که امکان و ظرفیت به‌کارگیری در مواردی غیر از فعالیت جاری بنگاه را دارند، ولی قیمت قیمنگداری این اموال یا سهام بنگاه با شرایط کاربری جاری انجام شده باشد.
 ۲. تولید یا توزیع‌کننده خدمات عمومی و انحصاری بوده یا دارای محصولات و خدمات مورد مصرف همگان نظیر برق، گاز، آب و... باشد.
 ۳. دارای فناوری خاص، پیچیدگی و حساسیت فعالیت و یا امتیازات و قراردادهای ویژه باشد.
 ۴. دارای برنامه توسعه‌ای نیمه‌تمام و نیازمند سرمایه‌گذاری و تکمیل باشد.
 ۵. سایر ویژگی‌ها با تشخیص و تعیین هیئت واگذاری.

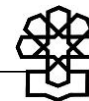
ماده (۲)

سازمان خصوصی می‌تواند قبل از واگذاری بلوک کنترلی و مدیریتی بنگاه‌هایی که بنا به ویژگی‌های فوق استراتژیک محسوب می‌شوند، انتخاب و تعیین مشتریان استراتژیک را به هیئت واگذاری پیشنهاد نماید. تصویب بنگاه استراتژیک و استراتژیک بودن مشتریان و مدیران منصوب آنان به تصویب هیئت واگذاری می‌رسد.

ماده (۳)

در صورت تصویب هیئت واگذاری درخصوص ویژگی‌های خاص بنگاه مورد واگذاری و خریداران آن، مشتریان استراتژیک و هیئت مدیره و مدیرعامل منصوب آنان بنا به تشخیص کارگروه فنی موضوع این دستورالعمل باید دارای حداقل شرایط زیر باشند:

۱. داشتن برنامه حداقل پنج ساله برای مدیریت و توسعه بنگاه
۲. داشتن حداقل پنج سال سابق فعالیت در زمینه بنگاه مورد واگذاری
۳. داشتن تخصص و توان مالی، اقتصادی، فنی یا حرفه‌ای متناسب با فعالیت بنگاه
۴. عدم سوء پیشینه و محکومیت‌های کیفری موضوع ماده (۶۲) مکرر قانون مجازات اسلامی شامل محکومیت قطعی به ورشکستگی به تقصیر یا تقلب.

ماده (۴)

در کلیه مراحل واگذاری بنگاه‌های موضوع این دستورالعمل اعم از درج آگهی و عقد قرارداد و واگذاری و نظارت‌های پس از آن، سازمان خصوصی‌سازی اقدامات زیر را انجام می‌دهد:

۱. شرایط لازم برای مشتریان و اسناد مورد مطالبه و قابل رسیدگی در مورد آنان را در آگهی‌های عرضه عمومی درج و به اطلاع عموم مشتریان می‌رساند و زمان مناسب برای ارائه مستندات ماده (۳) فوق قائل می‌شود. متقاضیان خرید مکلفند همراه مدارک مندرج در آگهی، مستندات و اطلاعات مربوط به صلاحیت و ویژگی‌های خود را در پاکات جداگانه به سازمان خصوصی‌سازی ارائه نمایند.

۲. در اجرای شیوه برگزاری مزایده‌های دومرحله‌ای موضوع قانون برگزاری مناقصات و آیین‌نامه اجرایی آن و مطابق آیین‌نامه معاملاتی خود نسبت به تشکیل و برگزاری جلسه کارگروه فنی تشخیص و احراز صلاحیت مشتریان استراتژیک اقدام می‌نماید.

۳. پس از بررسی ویژگی‌های متقاضیان در کارگروه فنی بند فوق و تعیین مشتریان استراتژیک نسبت به بررسی قیمت پیشنهادی متقاضیان واجد شرایط اقدام و برنده نهایی را تعیین می‌نماید.

۴. ویژگی‌های خریداران و اوصاف مربوط به مدیران منصوب آنان و لزوم تداوم این شرایط را به عنوان الزامات و تعهدات خریداران استراتژیک در قرارداد واگذاری درج و برحسب اجرا از سوی آنان نظارت می‌نماید.

تبصره - ترکیب کارگروه فنی تشخیص و احراز صلاحیت مشتریان استراتژیک در هر مورد با پیشنهاد سازمان خصوصی‌سازی و تصویب هیئت واگذاری خواهد بود.

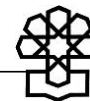
این تصویب‌نامه در اجرای قسمت اخیر ماده (۳۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم قانون اساسی ابلاغ می‌گردد.

علی طیب‌نیا وزیر امور اقتصادی و دارایی

پیوست ۳

اهم تعهدات خریدار در قرارداد واگذاری پالایشگاه کرمانشاه به شرح زیر است:

۱. خریدار حق انتقال سهام مورد معامله و هریک از تعهدات و مسئولیت‌ها و اختیارات ناشی از قرارداد به اشخاص ثالث به صورت کلی یا جزئی بدون موافقت و هماهنگی سازمان تا پایان انجام تعهدات را از خود سلب و ساقط نمود و هرگونه انتقالی در این خصوص بی‌اعتبار و باطل خواهد بود.
 ۲. در صورت انحلال یا ورشکستگی خریدار، کلیه اقساط ثمن معامله تبدیل به دین حال می‌گردد.
 ۳. خریدار متعهد است دستورالعمل «نحوه نظارت پس از واگذاری» که به رؤیت و امضای وی رسیده است و اصلاحیه‌های بعدی آن را که جزء لاینفک این قرارداد می‌باشد رعایت نماید.
 ۴. خریدار متعهد است در طول دوره نظارت بر واگذاری «پایان مدت قرارداد» نسخه‌ای از گزارش حسابرس و بازرس قانونی به انضمام صورت‌های مالی و یادداشت‌های توضیحی همراه، صورتجلسات هیئت مدیره و مصوبات مجامع عمومی شرکت پالایش نفت کرمانشاه را حداکثر ظرف مدت ۳۰ روز پس از تصویب به سازمان ارسال نماید و نیز به منظور ایجاد شرایط مطلوب نظارت سازمان در اداره مناسب شرکت پس از واگذاری باید امکان رؤیت مدارک و مستندات لازم و بازدید نمایندگان سازمان را از شرکت و اسناد و مدارک مورد نظر حسب درخواست کتبی آن فراهم سازد.
 ۵. خریدار متعهد می‌شود برنامه کتبی خود را برای حفظ سطح اشتغال موجود در شرکت هنگام عقد قرارداد به سازمان ارائه نماید و همچنین به الزامات قانونی سازمان و مراجع قانونی در خصوص حفظ سطح اشتغال عمل نموده و نتیجه را به سازمان اعلام نماید.
 ۶. خریدار مکلف است در چارچوب قوانین و مقررات تعیین شده وزارت نفت ضوابط قیمتگذاری و عرضه فراورده‌های نفتی را رعایت نماید.
- ضمناً بر اساس توافقنامه واگذاری شرکت‌های زیرمجموعه شرکت ملی پالایش و پخش فراورده‌های نفتی ایران، به منظور حفظ سقف اشتغال و حفظ کیفیت موارد زیر باید مد نظر قرار گیرد:
- سازمان خصوصی‌سازی موظف است قبل از پذیرش در بورس و یا ارزیابی سهام شرکت‌های غیربورسی از تحقق موارد زیر اطمینان حاصل نماید:
۱. شرکت ملی پالایش و پخش فراورده‌های نفتی در راستای حفظ زنجیره ارزش صنایع نفت، گاز و پتروشیمی، خصوصاً در صنایعی که به صورت خوشه‌ای احداث و در فرادست و پایین دست یکدیگر قرار دارند، مکلف است از شرکت پالایش نفت مشمول واگذاری نسبت به اخذ ضمانت‌های لازم به منظور تأمین خوراک حلقه بعدی هر زنجیره اقدام نماید.

۲. شرکت ملی پالایش و پخش فراورده‌های نفتی مکلف است نسبت به انعقاد قراردادهای بلندمدت تأمین خوراک و انتقال خوراک و فراورده تولیدی با شرکت پالایش نفت مشمول واگذاری اقدام نماید.
۳. جهت حفظ حقوق کارکنان شاغل و بازنشسته شرکت‌های مشمول واگذاری، در حال واگذاری و واگذارشده بر مبنای مواد (۱۶) و (۳۱) قانون اجرای سیاست‌های اصل چهل و چهارم در چارچوب مقررات استخدامی و بازنشستگی صنعت نفت و همچنین مقررات صندوق بازنشستگی نفت و تغییرات بعدی آن طبق مقررات مربوطه، شرکت ملی پالایش و پخش فراورده‌های نفتی مکلف است نسبت به اخذ تعهدات لازم از شرکت پالایش نفت مشمول واگذاری اقدام نماید.
۴. نسبت به اولویت دادن به اهلیت خریداران جهت حفظ منافع ملی و جلوگیری از آسیب‌های احتمالی طبق بند «الف» ماده (۲۱) قانون و آیین‌نامه‌های مربوطه در صورت تصویب توسط هیئت واگذاری اقدام مقتضی معمول دارد.
۵. نسبت به پیش‌بینی تدابیر لازم جهت ارتقای کارایی و بهره‌وری، تداوم و ارتقای سطح تولید، ارتقای فناوری و افزایش یا تثبیت سطح اشتغال در فرایند واگذاری وفق ماده (۲۵) قانون در قرارداد واگذاری اقدام نماید.

پیوست ۴

خلاصه ارزیابی دارایی‌ها، بدهی‌ها و حقوق صاحبان سهام شرکت پالایشگاه نفت کرمانشاه بر مبنای صورت‌های مالی حسابرسی شده منتهی به تاریخ ۱۳۹۲/۱۲/۲۹ به شرح جداول زیر است:

جدول ۱. ترازنامه مقایسه‌ای ارزش‌های دفتری و جاری شرکت پالایش نفت کرمانشاه

(میلیون ریال)

(الف) دارایی‌ها

دارایی‌ها	ارزش دفتری در ۱۳۹۲/۱۲/۲۹	تعدیلات	مبلغ ارزیابی
زمین	۱۰۰۵۹۵	۳۴۱۰۵۷۱	۳۵۱۱۱۶۶
ساختمان و تأسیسات	۲۸۷۰۰۹	۳۷۴۶۵۱۷	۴۰۳۳۵۲۶
ماشین‌آلات	۲۲۹۲۷	۹۱۶۸	۳۲۰۹۵
وسایط نقلیه	۱۰۵۲	۳۷۲۹۰	۳۸۳۴۲
لوازم اداری	۷۲۷۲	-	۷۲۷۲
دارایی در دست تکمیل	۱۵۱۳۵	(۱۵۱۳۵)	۰
سفارشات و پیش‌پرداخت‌ها	۷۳۲۶	-	۷۳۲۶
موجودی انبار سرمایه‌ای	۱۶۴۳۲	۸۵۶۸	۲۵۰۰۰
جمع دارایی ثابت مشهود	۴۵۷۷۴۸	۷۱۹۶۹۷۹	۷۶۵۴۷۲۷
سایر دارایی‌ها			
دارایی‌های نامشهود	۱۱۶۴۲	۱۱۴۶۶۸	۱۲۶۳۱۰
سرمایه‌گذاری بلندمدت		-	-
جمع دارایی‌های غیرجاری	۴۶۹۳۹۰	۷۳۱۱۶۴۷	۷۷۸۱۰۳۷
دارایی‌های جاری:			
موجودی نقد	۶۴۰۷۲	-	۶۴۰۷۲
حساب‌های دریافتی تجاری	۱۰۲۳۴۲	-	۱۰۲۳۴۲
شرکت ملی پالایش و پخش	۱۱۴۲۳۵۸۷	-	۱۱۴۲۳۵۸۷
سایر حساب‌های دریافتی	۱۹۳۵۳۱	-	۱۹۳۵۳۱
موجودی مواد و کالا	۲۲۵۲۴۲۰	۳۰۷۱۳	۲۲۸۳۱۳۳
سفارشات و پیش‌پرداخت‌ها	۷۱۵۷	-	۷۱۵۷
جمع دارایی‌های جاری	۱۴۰۴۳۱۰۹	۳۰۷۱۳	۱۴۰۷۳۸۲۲
جمع دارایی‌ها	۱۴۵۱۲۴۹۹		۲۱۸۵۴۸۵۹

جدول ۲. بدهی‌های شرکت

مبلغ ارزیابی	تعدیل‌ها	ارزش دفتری در ۱۳۹۲/۱۲/۲۹	بدهی‌ها
		۱۰۵۴۳۱۵۰	بدهی‌های جاری
۱۰۵۴۳۱۵۰	۸۹۱۴۷۲	۴۰۸۵۵۶	حساب‌های پرداختی تجاری
۱۳۰۰۰۲۸	۱۰۲۰۵۸	۶۵۱۸۵۸	سایر حساب‌های پرداختی
۷۵۳۹۱۶	۹۹۳۵۳۰	۱۱۶۰۳۵۶۴	ذخیره مالیات
۱۲۵۹۷۰۹۴			جمع بدهی‌های جاری
			بدهی‌های غیر جاری:
۶۲۲۰۳		۶۲۲۰۳	ذخیره مستمری بازنشستگان قبل از موعد
۱۲۲۷۴۱		۱۲۲۷۴۱	ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان
۱۸۴۹۴۴		۱۸۴۹۴۴	جمع بدهی‌های غیر جاری
۱۲۷۸۲۰۳۸	۹۹۳۵۳۰	۱۱۷۸۸۵۰۸	جمع بدهی‌ها
۹۰۷۲۸۲۱	۶۳۴۸۸۳۰	۲۷۲۳۹۹۱	خالص دارایی‌ها
۱۲۰۹۷۱۰	۱۲۰۹۷۱۰		سود ۸ ماهه اول سال ۱۳۹۳
۱۰۲۸۲۵۳۱	۷۵۵۸۵۴۰	۲۷۲۳۹۹۱	خالص دارایی‌ها پس از اعمال سود

جدول ۳. حقوق صاحبان سهام

مبلغ ارزیابی	تعدیلات	ارزش دفتری در ۱۳۹۲/۱۲/۲۹	حقوق صاحبان سهام
۱۳۴۸۷۹	-	۱۳۴۸۷۹	سرمایه پرداخت شده
۱۳۴۸۸		۱۳۴۸۸	اندوخته قانونی
۹۳۶۷۰		۹۳۶۷۰	سایر اندوخته‌ها
۱۶۷۱۴۸۲	(۸۱۰۴۷۲)	۲۴۸۱۹۵۴	سود (زیان) انباشته
۱۲۰۹۷۱۰	۱۲۰۹۷۱۰		سود ۸ ماهه
			استهلاک
۷۱۵۹۳۰۲	۷۱۵۹۳۰۲		تفاوت تجدید ارزیابی
۱۰۲۸۲۵۳۱	۷۵۵۸۵۴۰	۲۷۲۳۹۹۱	جمع حقوق صاحبان سهام
۱۳۴۸۷۸۶۰۰		۱۳۴۸۷۸۶۰۰	تعداد سهام
۷۶۲۳۵,۴۵		۲۰۱۹۵	ارزش هر سهم ۱۰۰۰ ریالی

برخی از موارد مذکور در جداول فوق به دلیل حساسیتی که برخوردار هستند به طور خلاصه در ادامه شرح داده شده‌اند.

ارزش جاری دارایی‌ها

۱. دارایی‌های ثابت مشهود

۱-۱. زمین

زمین به ارزش دفتری ۱۰۰۵۹۵ میلیون ریال در تاریخ ۱۳۹۲/۱۲/۲۹ توسط کارشناس محترم به شرح جدول و مشخصات زیر مورد ارزیابی قرار گرفته است:

جدول ۴. جزئیات زمین مورد تملک شرکت پالایش نفت کرمانشاه

شرح	واحد	ارزش دفتری در ۱۳۹۲/۱۲/۲۹	تعدیلات	ارزش جاری
عرصه ملکی و اوقافی در تصرف شرکت	میلیون ریال	۱۰۰۵۹۵	۳۴۱۰۵۷۱	۳۵۱۱۱۶۶

مبلغ کارشناسی شامل اراضی ملکی در تصرف شرکت به مبلغ ۳۴۷۲۰۰۰ میلیون ریال و اراضی اوقافی در تصرف شرکت به مبلغ ۳۹۱۶۶ میلیون ریال و جمعاً ۳۵۱۱۱۶۶ میلیون ریال است.

اطلاعات در مورد عرضه شرکت پالایشگاه نفت کرمانشاه

۱-۱-۱. پژوهشگاه صنعت نفت در ابتدا شامل: ۷۸ پلاک ثبتی بوده که مجموعاً ۱۲۶۵۰۸۱/۲۵ متر مربع مساحت داشته (معادل ۱۲۶ هکتار) و در اجرای بند «الف» ماده (۳) آیین‌نامه شماره ۴۱۰۲۸/ت/۲۷۴۹۴-۱۳۸۲/۷/۲۳ مستندسازی و تعیین نام بهره‌بردار اموال غیرمنقول دستگاه‌های اجرایی به شرح ذیل سهم هریک از دستگاه‌های مورد اشاره تعیین و صورت‌جلسه شده است.

۱. سهم شرکت پخش فراورده‌های نفتی منطقه کرمانشاه از کل پلاک‌های مندرج در نقشه و جدول موجود به مساحت ۲۱۹۷۳۳/۴۰ مترمربع (۲۱ هکتار).

۲. سهم شرکت خط لوله و مخبرات منطقه غرب طبق نقشه و پلاک‌های مشخص شده به مساحت ۱۳۰۴۳۱ مترمربع (۱۳ هکتار).

۳. سهم پژوهشگاه صنعت نفت از کل پلاک‌های ثبتی مشخص شده به مساحت ۶۲۰۵/۶ مترمربع (۰/۶ هکتار).

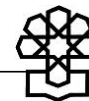
۴. سهم شرکت پالایش نفت کرمانشاه شرکت مورد ارزیابی طبق نقشه و پلاک‌های ثبتی به مساحت ۸۷۴۸۵۵/۲۵ مترمربع (۸۷ هکتار) که در حال حاضر در محدوده فعالیت شرکت قرار دارد.

۱-۱-۲. بر اساس اطلاعات ارائه شده مدیریت حقوقی شرکت مورد ارزیابی مقدار ۶۲۰۵/۶ مترمربع اراضی پژوهشگاه پنتان علاوه بر اراضی بند «۴» فوق به شرکت پالایش واگذار شده است.

۱-۱-۳. مقدار ۳۳۸۵۶ مترمربع اراضی پارک شاهد نیز در محدوده اراضی شرکت بوده لکن چندین سال قبل توسط شهرداری تصرف و تبدیل به پارک شده و در حال حاضر برای اثبات مالکیت قطعی نیاز به طرح دعوی حقوقی است و بدین لحاظ در ارزیابی کارشناسان منظور نشده است.

۱-۱-۴. تعداد ۲۲ پلاک به صورت مشاع بین سه شرکت فوق وجود دارد که هنوز تفکیک نشده لکن از نظر فیزیکی حصه هریک از شرکت‌ها در تصرف شرکت مربوطه است.

- مقدار ۶۸۵۰ مترمربع از اراضی پالایشگاه و ۶۲۰۵/۶ مترمربع اراضی پنتان جزء پلاک‌های ۲۷۶۷ و ۲۷۷۲ فرعی از ۱۲ و ۵۶ اصلی اوقافی است.

۱-۱-۵. اصل اسناد مالکیت به رویت هیئت کارشناسان رشته راه و ساختمان نرسیده و تصویر اسناد ارائه شده نیز متعلق به بخشی از پلاک‌هایی است که در سال ۱۳۹۰ مالکیت آن به نام شرکت پالایش نفت کرمانشاه تغییر نامه یافته و بدین لحاظ ارزیابی املاک تحت مالکیت و در اختیار شرکت از سوی ایشان فارغ از هر نوع تعهدات مالی و حقوقی در قبال اشخاص حقیقی و حقوقی دولتی و غیردولتی و سایر انجام پذیرفته است.

۱-۲. ساختمان و تأسیسات

سرفصل ساختمان و تأسیسات براساس سیستم مالی شرکت ملی نفت در دفاتر کل و معین تفکیک نشده است و در پارامترهای اموال نیز تفکیک نگردیده است. قیمت تمام شده ساختمان و تأسیسات در تاریخ ۱۳۹۲/۱۲/۲۹ بالغ بر ۷۴۰۰۹۴ میلیون ریال، استهلاک انباشته ۴۵۳۰۸۵ میلیون ریال و ارزش دفتری مبلغ ۲۸۷,۰۰۹ میلیون ریال است. تعداد مجموع ساختمان‌ها و تأسیسات بالغ بر ۲۱۴ مورد است.

۱-۳. ماشین‌آلات

ماشین‌آلات به ارزش دفتری ۲۲۹۲۷ میلیون ریال در ۱۵۶۶ ردیف شامل انواع دستگاه‌های تراش، دریل ستونی، موتور جوش، جرثقیل برقی، انواع الکتروپمپ و سایر اقلام مرتبط به مبلغ ۲۸۹۹۵ میلیون ریال تعیین ارزش شده است.

۱-۴. وسایط نقلیه

تعداد ۱۰۶ مورد وسایط نقلیه به ارزش دفتری ۱۰۵۱ میلیون ریال معادل ۳۸۳۴۱ میلیون ریال تعیین ارزش شده است.

۱-۵. لوازم و اثاثیه اداری

لوازم و اثاثیه اداری به ارزش دفتری ۷۲۷۲ میلیون ریال در ۲۵۶۸ ردیف متشکل از انواع میز و صندلی، مبلمان اداری و راحتی، گوشی تلفن همراه و ثابت، کامپیوتر و متعلقات، جاروبرقی، ماشین حساب، کتابخانه و ویدئوپروژکتور و سایر اقلام مشابه که در قسمت‌های مختلف شرکت از آنها استفاده می‌شود به دلیل مستهلک پذیر بودن و مصرف تدریجی آنها این فرض مترتب است که در زمان استفاده کاهش ارزش داشته و لذا ارزش جاری آنها تقریباً معادل ارزش دفتری منظور شده است.

۱-۶. دارایی‌های در جریان تکمیل

دارایی‌های در جریان تکمیل شامل طرح‌های تکمیل و بهبود پالایشگاه و مقاوم سازی به ارزش دفتری ۱۵۱۳۵ میلیون ریال و ارزش جاری صفر منظور شده است.

۱-۷. سفارشات و پیش‌پرداخت‌ها

سفارشات و پیش‌پرداخت‌ها شامل سفارشات سرمایه‌ای مانند گشایش اعتبار اسنادی سرمایه‌ای، پیش‌پرداخت به پیمانکاران، پیش‌پرداخت خریدهای متفرقه و علی‌الحساب پیمانکاران به ارزش دفتری ۷۳۲۶ میلیون ریال معادل ۷۳۲۶ میلیون ریال منظور شده است.

۸-۱. ارقام سرمایه‌ای موجود در انبار

ارقام موجود در انبار با ارزش دفتری ۱۶۴۳۲ میلیون ریال، معادل ۲۵۰۰۰ میلیون ریال تعیین ارزش شده است.

۲. دارایی‌های غیرجاری

۲-۱. دارایی‌های نامشهود

دارایی‌های نامشهود شامل حق امتیازها و ودایع (از جمله امتیاز پروانه بهره‌برداری برای تولید فراورده‌های نفتی به ارزش ۱۰۰ میلیارد ریال، امتیاز آب و فاضلاب از رودخانه و شهر کرمانشاه و چاه آب به ارزش ۷ میلیارد ریال، امتیاز انشعاب برق، گاز طبیعی و تلفن) جمعاً به ارزش دفتری ۱۱۶۴۲ میلیون ریال به مبلغ ۱۲۶۳۱۰ میلیون ریال تعیین ارزش شده است.

۳. دارایی‌های جاری

دارایی‌های جاری شامل موجودی نقدی، حساب‌های دریافتی تجاری، شرکت پتروشیمی بیستون، شرکت ملی پالایش و پخش و سایر حساب‌های دریافتی، موجودی مواد و کالا و سفارشات و پیش‌پرداخت‌ها به دلیل ماهیت جاری که دارند ارزش دفتری آن تقریباً معادل ارزش جاری و برابر ۱۴۰۷۳ میلیارد دلار منظور می‌شود.

۴. بدهی‌های جاری

بدهی‌های جاری به شرح زیر تفکیک شده است:

۴-۱. حساب‌های پرداختی تجاری به شرح زیر است:

جدول ۵. حساب‌های پرداختی تجاری

(میلیون ریال)

سال ۱۳۹۲	
۶۲۰۴۱۶	شرکت ملی پخش فراورده‌های نفتی ایران
۴۴۱۸۸	شرکت ملی خطوط لوله و مخابرات نفت ایران
۹۸۷۸۵۴۶	شرکت پالایش نفت آبادان
۱۰۵۴۳۱۵۰	جمع کل

- بدهی به شرکت ملی پخش فراورده‌های نفتی ایران عمدتاً بابت کارمزد توزیع و فروش فراورده‌های نفتی در دوره مورد گزارش بوده است.

- گردش بدهی به شرکت پالایش نفت آبادان به شرح ذیل است:

**جدول ۶. گردش بدهی شرکت پالایش نفت کرمانشاه
به شرکت پالایش نفت آبادان**

(میلیون ریال)

سال ۱۳۹۲	
۵۸۴۹۲۲۵	مانده در ابتدای سال
۴۰۲۹۷۴۳	خرید نفت سفید طی سال
(۴۲۲)	سایر
۹۸۷۸۵۴۶	جمع کل

منابع و مآخذ

۱. قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی.
۲. تصویبنامه شماره ۴۷۱۳۸/ت/۲۵۸۳۲۰ هیئت وزیران، مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۲۸.
۳. دانش جعفری، داوود. خصوصی‌سازی چگونه موجب پیشرفت اقتصادی می‌شود؟
۴. عباسی، بیژن. نقش نهادهای عمومی غیردولتی در خصوصی‌سازی ایران و آثار آن، فصلنامه علمی پژوهشی برنامه‌ریزی و بودجه، پاییز ۱۳۹۵.
۵. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ارزیابی توجیه‌پذیری احداث پالایشگاه در کشور، شماره مسلسل ۱۳۹۴، ۱۴۵۱۸.
۶. شرکت ملی پالایش و پخش فراورده‌های نفتی، مدارک و مستندات واگذاری سهام پالایش نفت کرمانشاه، گزارش قیمتگذاری سهام.
۷. مرکز پژوهش‌های مجلس، بررسی عملکرد بند «ف» تبصره «۲» قانون بودجه سال ۱۳۹۳ و بندهای متناظر آن در قوانین بودجه سال‌های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵، شماره مسلسل ۱۵۲۷۶.
۸. دیوان محاسبات کشور، نامه شماره ۹۵/۷۰۳/۵۲۲۲/۲۳ مورخ ۹۵/۱۲/۲۴.
۹. مؤسسه بین‌المللی مطالعات انرژی، ترازنامه هیدروکربوری، ۱۳۹۴.
۱۰. باشگاه نفت و نیرو، گزارش وضعیت صنعت پالایش کشور، خرداد ۱۳۹۶.
۱۱. آژانس بین‌المللی انرژی.
۱۲. مرکز پژوهش‌های مجلس، ماهنامه انرژی، شماره‌های مختلف.
۱۳. رجبی مشهدی، مصطفی. خصوصی‌سازی در صنعت برق جهان (ارزیابی تجربیات و عملکردها)، چاپ اول، مشهد، گل آفتاب ۱۳۹۳، ۱۵۷.
۱۴. زارعی، محمدحسین و شمس، عرفان. «درآمدی بر مفاهیم و نظریه‌های مقرراتگذاری اقتصادی»، ش ۶۲، ۱۳۹۲.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۶۲۰۱

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: بررسی روند واگذاری شرکت پالایش نفت کرمانشاه

نام دفاتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه انرژی)، دفتر مطالعات اقتصادی

مدیر مطالعه: فریدون اسعدی

تهیه و تدوین کنندگان: سیده مریم موسوی، مهتاب قراخانو

اظهار نظر کننده: محمد برزگر خسروی

ناظران علمی: حسین افشین، ناهید حکیم‌شوستری، فریدون اسعدی

ویراستار تخصصی: _____

ویراستار ادبی: _____

واژه‌های کلیدی:

تاریخ انتشار: ۱۳۹۷/۱۰/۰۱